

Náš život

Spišské Vlachy

Občasník mesta Spišské Vlachy

12/2012

ATPHOTO

Vianočný príhovor primátora mesta Spišské Vlachy

V rýchlom slede dní nášho uponáhľaného sveta prišiel čas Vianoc. Čas sviatočný, čas výnimočný, čas priam zázračný, ktorý tok behu trochu spomalí. Vchádza pokorne, ticho do našich príbytkov so všetkým s čím si spájame najkrajšie sviatky roka. Prináša nám privetivosť, znášanlivosť, láskavosť a potešenie, ktoré sa ako prirodzené vlastnosti človeka na Vianoce prejavujú vnajčistejšej podobe úprimnosti ľudských citov.

Z a ž í v a m e v z á j o m n ú spolupatričnosť, náklonnosť svojich najbližších, no hlavne cítime tú prevrácnu vôňu domova. Tá nás v duchu tradícií zvoláva k rodičom, k najbližším, jednoducho tam, kde sme doma. Veď Vianoce sú predovšetkým sviatkami rodiny a domova.

Verím, že sa poschádzate všetci pri prestretom stole naplnenom sviatočnými a tradičnými jedlami a pri vyzdobenej voňavej jedličke. Želám Vám príjemné vianočné sviatky, plné

porozumenia, lásky a spokojnosti. Prežite ich v zdraví a šťastí všetci spolu.

Prajem Vám aj úspešný vstup do Nového roka, nech vás počas neho sprevádza zdravie.

Prajem vám vnútornú silu, stály zmysel pre radosť z malých i veľkých vecí života. Veľa ľudskej iskry, lásky na rozdávanie i potešenie z najbližších a ľudí blízkych Vášmu srdcu.

Prajem Vám všetkým Vianoce v príjemnej atmosfére, pokoj v duši, ktorý nech sa v nej udrží i po celý budúci rok.

Ľubomír Fifik,
primátor mesta Spišské Vlachy

Obsah

Tenisovo-hokejový klub	3
Činnosť Dobrovoľného hasičského zboru v Spišských Vlachoch	
Výpisy z uznesení z 20. zasadnutia mestského zastupiteľstva	4
Školská hokejbalová a hokejová liga Spišské Vlachy	5 - 6
Slovenské vianočné tradície a zvyky	7
Spoločenská rubrika v roku 2012	8
Centrum voľného času	9 - 10
Podhradsko-vlašská železničná doprava	11
Spomienky PhDr. Jána Olejníka CSc.	12 - 13
ZŠ sv. Jána Krstiteľa Spišské Vlachy - 20. výročie	14 - 15
" Dni školy " v ZŠ Komenského 6	16
Rok 2012 v Detskom domove v Spišských Vlachoch	17
Domáce recepty na rôzne neduhy	
Rozhovor s p. Viliamom Gregom	18 - 19
Jubilanti 2012 Spišské Vlachy	20
Projekt Terra Incognita	21
Z histórie Mestskej knižnice	
ZŠ SNP 13 v Spišských Vlachoch	22
Spišské Vlachy v 50. rokoch - história	23
Spojená škola internátna v Spišských Vlachoch	24 - 25
Aktivity najmladších futbalistov a futbalistiek 2012	26
Regenerácia okolia kruhovej križovatky v meste Spišské Vlachy	27
Vianočné recepty	28

V skratke . . .

Čo sa udialo v roku 2012.....

21.01.2012 - 19. fašiangový ples	26.06.2012 - Slávnostné zasadnutie MsZ
29.01.2012 - Lyžovanie Zahurou 2012	29.06.2012 - Natáčanie relácie „Vo štvorici po Slovensku“
14.02.2012 - Valentínsky karneval na ľade	07.08.2012 - Regenerácia okolia kruhovej križovatky
19.02.2012 - Hokejová miniliga	11.08.2012 - 1. ročník hokejbalového turnaja o pohár THK
25.02.2012 - Divadelné vystúpenie „Nové Kocúrkovo“	28.08.2012 - Spomienková slávnosť 68. výročia SNP 2012
03.03.2012 - Turistická akcia Rudňany - Poráč (LTO)	15.09.2012 - Vznik nového CVČ v Spišských Vlachoch
17.03.2012 - Prechod Levočskou planinou (LTO)	15.09.2012 - THK - súťaž vo varení gulášu
13.04.2012 - Deň narcisov	05.10.2012 - Musica Nobilis - medzinárodný koncert
15.06.2012 - Otvorenie hokejovej arény	16.11.2012 - Jubilanti 2012
	08.12.2012 - Ukončenie železničného spojenia
22.06.2012 - 1. ročník hokejbalového turnaja	Sp. Vlachy - Sp. Podhradie
o pohár primátora mesta	
23.06.2012 - Dni mesta 2012	20.12.2012 - Vianočný trh nápadov

Milí spoluobčania, končí sa nám ďalší rok a asi každý si prehodnocuje čo mu priniesol, či sme všetko stihli ako sme chceli, či bol úspešný viac alebo menej a podobne. U každého z nás prebehli nejaké zmeny. Tak to bolo aj s našim mestom, ktoré prešlo v tomto roku veľkými zmenami a zmenilo sa dá sa povedať na nepoznanie, samozrejme k dobrému. Jednou z veľkých zmien bola aj rekonštrukcia klziska. To sa nám zmenilo na krásny zimný štadión. Ešte pred rokom sme ani (ne)snívali o nových mantineloch alebo aspoň lepších, a o pár mesiacov (necelé 2) prišiel niekto s ponukou, aká v našom meste prichádza raz za život. Máme tu novú Poštovú banku Aréna v špičkovej

kvalite, na prirovnanie: medzi takými mantinelmi sa hrali MS v hokeji na Slovensku v Bratislave. Aj napriek nepriaznivým finančným podmienkam v meste (vieme všetci aké ťažké bolo udržať futbal aj ostatné športy v meste) sa tento projekt podaril. Vďaka týmto zmenám v našom meste vznikol tento príspevok, v ktorom patrí veľké ĎAKUJEM hlavne primátorovi mesta pánovi Ľubomírovi Fifíkovi, ktorý pre toto dielo urobil a stále robí maximum, samozrejme mestu že poskytlo pozemok, poslancom za to, že to schválili, Základnej škole za to, že šli do projektu, Inštitútu hokejových štúdií, že si vybrali práve naše mesto. Ďakujem patrí aj Nadácii poštovej banky za investície, všetkým sponzorom a všetkým čo pomohli finančne alebo pracovne, no a v neposlednom rade aj Tenisovo-hokejovému klubu a jeho členom, ktorí do toho tiež dávajú maximum. Vďaka týmto ľuďom a organizáciám dnes prebieha Školská hokejová a hokejbalová liga, v koordinácii ThLic. Ľubomíra Balogu, CVC a THK. V decembri začína Mestská hokejová liga v novom šate na ktorú sa už tiež všetci tešia. Verím, že všetka tá práca ktorá je za nami stála za to a prinesie všetkým ošoh a radosť, tak isto ako práca čo je pred nami, a verte, že jej bude omnoho viac. Preto prajem do budúcnosti veľa úspechov v tom, na čo bol štadión postavený - hľadanie nových hviezd, verím že nejaké zažiaria.

Ešte raz v mene všetkých Ďakujem a prajem všetko dobré a veľa šťastia v Novom roku.

František Pikla, Spišské Vlachy

Činnosť dobrovoľného hasičského zboru Spišské Vlachy

Vážení spoluobčania,

Dobrovoľný hasičský zbor v Spišských Vlachoch na budúci rok oslávi 150. výročie svojho vzniku a radi sa medzi najstaršie na Slovensku. V našom meste patrí v rámci organizácií medzi najaktívnejšie. Hlavnou úlohou nášho zboru je zasahovať v prípade požiarov a živelných katastrof. Ale aj týmto požiarom predchádzať a to formou preventívnych protipožiarnych kontrol, ktoré naši členovia vykonávajú pravidelne v jarných mesiacoch. Ďalšou úlohou našich členov je zdokonaľovať svoje teoretické, praktické aj fyzické schopnosti, ktoré si overujú účasťou na súťažiach.

Tohto roku sme do súťaží zapojili jedno družstvo žiakov (Plameň), družstvo dorasteniek a po jednom družstve mužov a žien. Tento rok sme organizovali tri súťaže a to Okresné aj Krajské kolo, súťaže Plameň a taktiež XIII. ročník súťaže o Pohár primátora mesta, ktorá sa započítavala aj do Okresnej hasičskej ligy, v ktorej sme mali prihlásené družstvo mužov a žien.

Družstvo žiakov na okresnom kole obsadilo 5. miesto a na krajské kolo nepostúpili, na jesennom zraze v Danišovciach obsadili 3. miesto. Dorastanky na okresnom kole v Jaklovciach obsadili 3. miesto. Družstvá mužov a žien na okrskovej súťaži v Kolinovciach obsadili sverne 1. miesto. V rámci Okresnej hasičskej ligy, ktorá pozostávala z ôsmich pohárových súťaží sa našim družstvám darilo striedavo a tak ako muži tak aj ženy obsadili šiestu priečku. V súťaži jednotlivcov u mužov Martin Pavľak obsadil 1. miesto, u žien Dluhošová Lenka 1. miesto. U dorasteniek Poradová Viktória 1. miesto a Smiková Adriana ml. 2. miesto. Martin Tondra na hasičskej stovke, na ktorej sa v Poprade zúčastnilo 40 pretekárov z celého Slovenska obsadil 15. priečku.

Dňa 22. septembra sa 23 našich členov zúčastnilo brigády v mestských lesoch, kde čistili les po ťažbe. 27. septembra sme v rámci branného dňa na cirkevnej škole sv. Jána Krstiteľa predviedli žiakom ukážky z hasičského športu, oboznámili sme ich s históriou DHZ a predviedli našu techniku.

Toto všetko je len zlomok činnosti ktoré naši členovia vykonávajú počas roka, vo svojom voľnom čase.

Výbor DHZ

Výpisy z uznesení z 20. zasadnutia mestského zastupiteľstva, zo dňa: 05.12.2012

Uznesenie č. 218/VI/2012: K bodu: Otvorenie voľba návrhovej komisie

Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch **volí** návrhovú komisiu v zložení: predseda: Ing. Michal Kiššák
členovia: Rastislav Kicko, František Pikla

Uznesenie č. 219/VI/2012: K bodu: Schválenie programu rokovania MsZ

Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch **berie na vedomie** predložené návrhy na zmenu a doplnenie programu

dnešného rokovania **schvaľuje** program rokovania MsZ v zmysle predložených návrhov na jeho zmenu a doplnenie

Uznesenie č. 220/VI/2012: K bodu: Kontrola uznesení zo zasadnutia MsZ

Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch

berie na vedomie informáciu o plnení uznesení z posledného zasadnutia MsZ

Uznesenie č. 221/VI/2012: K bodu: Návrh Zásad rozpočtového hospodárenia mesta Spišské Vlachy

Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch

berie na vedomie predložený písomný návrh Zásad rozpočtového hospodárenia mesta Spišské Vlachy

schvaľuje Zásady rozpočtového hospodárenia mesta Spišské Vlachy bez pripomienok, účinnosť schválených Zásad od 1. decembra 2012

Uznesenie č. 222/VI/2012: K bodu: Správa o stave a úrovni vybavovania sťažností a petícií za rok 2011

Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch

berie na vedomie Správu o stave a úrovni vybavovania sťažností a petícií za rok 2011

žiada primátora pri vybavovaní sťažností dôslednejšie dodržiavať postup pri ich vybavovaní v zmysle prijatých vnútorných smerníc.

Uznesenie č. 223/VI/2012: K bodu: Činnosť komisií MsZ odpredaj pozemku

Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch

berie na vedomie výsledky vyhlásenej verejnej súťaže na predaj pozemku vo vlastníctve mesta a to

parcela KN/C č. 5694/16, druh pozemku TTP o výmere 198 m² v časti Zahura v cene 31,534 €/m², cenovú ponuku p. Petra Podvojského, bytom Tr. 1. mája Sp. N.Ves ako víťaza verejnej súťaže na odkúpenie tejto parcely

schvaľuje odpredaj pozemku parcela KN/C č. 5694/16, kultúra TTP o výmere 198 m² p. Petrovi Podvojskému, trvale bytom Tr. 1 mája Spišská Nová Ves v cene 31,534€/m².

Uznesenie č. 224/VI/2012: K bodu: Činnosť komisií MsZ výmena okien a dverí v bytovom dome na ul. 9. mája 15

Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch

berie na vedomie výsledky verejnej súťaže na dodávku a montáž okien do bytového domu na ul. 9. mája 15

schvaľuje formou rozpočtového opatrenia presun finančných prostriedkov vo výške 5.275,75 € z Fondu rozvoja bývania mesta do bežného rozpočtu mesta na rok 2012 a ich účelové použitie na dofinancovanie predmetnej výmeny okien a dverí na bytovom dome na ul. 9. mája 15.

Uznesenie č. 225/VI/2012: K bodu: Rôzne presun finančných prostriedkov v rozpočte mesta na rok 2012

Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch

berie na vedomie žiadosť ZŠ Komenského 6 na presun schválených kapitálových výdavkov v rozpočte mesta na rok 2012 pre ZŠ do bežných výdavkov v celkovej výške 33.244 €, z toho 32.500 € na údržbu budov v správe školy a 744 € na nákup vybavenia v školskej jedálni

schvaľuje rozpočtovým opatrením presun schválených kapitálových výdavkov v rozpočte mesta na rok 2012 pre ZŠ na Komenského 6 v celkovej výške 33.244 € do bežných výdavkov a určuje ich použitie a to 32.500 € na údržbu budov v správe školy a 744 € na nákup vybavenia novo zakúpeného kotla v školskej jedálni.

Mgr. Valéria Bašistová, zapisovateľka zasadnutí MsZ

ŠKOLSKÁ HOKEJBALOVÁ A HOKEJOVÁ LIGA

región Spišské Vlachy

Počas slávnostného otvorenia štadióna Poštová banka aréna dňa 15. júna 2012 si ho prišli obzrieť deti zo Spišských Vlách i širšieho okolia. Nejedno z týchto detí možno vtedy snívalo o tom, že na tomto ihrisku si raz zahrá „svoj“ veľký zápas. Jedným z hlavných dôvodov, prečo bol tento hokejbalový štadión vystavený, bolo práve zmysluplné trávenie voľného času detí. „Cieľom je dať šancu športovať čo najväčšiemu počtu detí.“ uviedol pri slávnostnom otvorení p. Peter Žifčák, riaditeľ Inštitútu hokejových štúdií (IHŠ), ktorý sa stal realizátorom tejto myšlienky v spolupráci s Nadáciou Poštovej banky a Mestom Spišské Vlachy. Konkrétnou formou, ako je možné tento zámer naplniť, je projekt Školskej hokejbalovej a hokejovej ligy (ŠHHL). Práve Spišské Vlachy sa stali jedným z jej regionálnych centier. Organizačne IHŠ pri jej realizácii spolupracuje s Centrom voľného času Spišské Vlachy a podporou miestneho Tenisovo-hokejového klubu.

Svoju športovú históriu začala ŠHHL písať úvodným buly 1. kola v kategórii **prípravka** (I. stupeň ZŠ) dňa 19. októbra 2012. Nasledovali turnaje v ďalších kategóriách: **mladší žiaci** (5.- 6. roč. ZŠ) 26. október 2012, **starší žiaci** (7.- 8. roč. ZŠ) 9. november 2012, **najstarší žiaci** (9. roč. ZŠ) 7. november 2012 a **dievčatá** (žiačky ZŠ) 16. november 2012.

Počas jesene sa do ŠHHL zapojilo sedem škôl:

ZŠ Granč-Petrovce (1. - 4.roč.)
 ZŠ Olcnava (1. - 4.roč.)
 ZŠ Komenského 6 Spišské Vlachy
 ZŠ Palešovo nám. Spišské Podhradie
 ZŠ Spišský Hrušov
 ZŠ sv. Jána Krstiteľa Spišské Vlachy
 ZŠ Zemanská Krompachy

Počet zúčastnených - 174 žiakov - predstavuje 11,2%-ný podiel spomedzi všetkých žiakov navštevujúcich tieto školy.

Od pondelka do štvrtka od 13:30 do 16:00 je štadión vyhradený pre tréning detí zapojených do ŠHHL, hracím dňom je piatok so začiatkom od 13:30.

Lubomír Baloga, koordinátor ŠHHL v regióne Sp. Vlachy

(pokračovanie zo strany č. 5)

Tabuľka víťazov a najlepších strelcov 1.kola

PRÍPRAVKA (I. stupeň ZŠ)	19. 10. 2012	ZŠ Granč-Petrovce Peter Gonda (ZŠ Olcnavá) 5 gólov
MLADŠÍ ŽIACI (5. – 6. roč. ZŠ)	26. 10. 2012	ZŠ sv. Jána Krstiteľa Spišské Vlachy Adam Bučák (ZŠ Palešovo nám. Sp. Podhradie) 4 góly Adam Kandra (ZŠ sv. Jána Krstiteľa Sp. Vlachy) 4 góly
STARŠÍ ŽIACI (7. – 8. roč. ZŠ)	9. 11. 2012	ZŠ sv. Jána Krstiteľa Spišské Vlachy Adam Čech (ZŠ sv. Jána Krstiteľa Sp. Vlachy) 5 gólov
NAJSTARŠÍ ŽIACI (9. roč. ZŠ)	7. 11. 2012	ZŠ sv. Jána Krstiteľa Spišské Vlachy Miloš Hrušovský (ZŠ Komenského 6 Sp. Vlachy) 4 góly Ondrej Porada (ZŠ Komenského 6 Sp. Vlachy) 4 góly Patrik Sárosi (ZŠ sv. Jána Krstiteľa Sp. Vlachy) 4 góly
DIEVČATÁ (žiačky ZŠ)	16. 11. 2012	ZŠ Spišský Hrušov Frederika Kocúrová (ZŠ Spišský Hrušov) 2 góly

Gólová štatistika

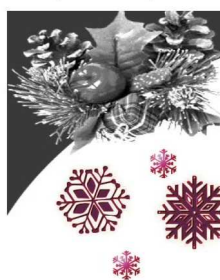
Počet zápasov:	28
Počet gólov:	87
Priemer gólov na zápas:	3,1 gólov
Počet strelcov:	46

viac podrobností o projekte ŠHHL nájdete na:

www.shhl.sk

shhl.spv@gmail.com

Slovenské vianočné tradície a zvyky

Vianoce pôvodne sviatky zimného slnovratu, oslavované v kresťanskej ére ako narodenie Ježiša Krista. Vianoce si pripomínajú národy na celom svete a mnohé z nich ich pokladajú za najväčšie a najoslavovanejšie sviatky v roku. Dokladom toho sú i bohaté tradície ľudových zvykov a obradov, ktoré sa k nim viažu. Prvým zimným sviatkom bol Mikuláš. Po dedine chodil Mikuláš, oblečený ako biskup, v ruke mal zvonec, ktorým oznamoval svoj príchod. Deťom rozdával orechy, jablká a tým zlým, čo nechceli poslúchať, cesnak, čierne uhlie alebo zemiak. Trinásteho decembra na deň Lucie v minulosti sa dievčatá zahalili do bielych posteľných plachiet, do ruky vzali kríž a chodili po dedine. Kam vošli, tam sa pozreli, či je kríž na stene a vo sväteničke svätená voda. Všetci domáci sa museli pomodliť Otčenáš. Po Lucii boli už na prahu Vianoce. Vyvrcholením vianočných sviatkov bol Štedrý večer - večer Štedrého dňa a najväčším sviatkom Vianoc prvý sviatok vianočný - deň Kristovho narodenia. Štedrý deň dostal svoje pomenovanie podľa bohato prestretého stola, pre ktorý je príznačná hojnosť, rozmanitosť. Jedlám, ktoré sa v tento slávnostný večer podávali, sa pripisoval symbolický význam. Väčšina pripravovaných vianočných jedál má svoj pôvod v predkresťanskom období, (napríklad rôzne kultové koláče, cesnak), novšie zaviedla cirkev (oblátky, ryba). Medzi novšie vianočné pokrmy patrí aj hydina: moriak, hus a kačka. Na štedrovečernom stole spravidla nesmel chýbať chlieb, cesnak, oblátky, med, kapustnica, ryba, opekance, koláče a jablko. Kedysi ľudia verili, že zjesť na Vianoce cesnak zabezpečí zdravie na celý nasledujúci rok. Predjedlom bola tradične oblátka s medom. Oblátky boli symbolom pokoja, radosti a duševnej čistoty pre celú rodinu. Medu sa pripisovala magická moc, ktorá má posilňovať lásku a dobré vzťahy v rodine, aby boli ľudia dobrí ako med. Oblátky sa piekli z nekvaseného cesta vo formách s cirkevnými symbolmi. Bývali okrúhle alebo oválne a v minulosti ich piekli kňazi na fare, neskôr mali túto výsadu učitelia v cirkevných školách. Piekli sa celý december a roznášali do rodín. Po spomínaných pokrmoch prišla na rad polievka - obľúbená kapustnica. Na Slovensku mala rozličné varianty a pripravovala sa rôznymi spôsobmi. Ak sa kapustnica pripravovala ako pôstne jedlo, hlavnú zložku tvorili sušené hríby, ktoré jej dodávali svoju chuť. Pridávali sa i sušené slivky. Pôstnu kapustnicu varili väčšinou v katolíckych rodinách. Evanjelici, ktorí na Štedrý večer mohli jesť mäso a mäsové pokrmy, dávali do nej klobásu a mäso. V niektorých rodinách namiesto kapustnice sa varila polievka zo strukovín (hrachová, fazuľová, šošovicová). Podľa tradície sa konzumovaním strukovín malo zabezpečiť zveladenie rodinného majetku. Hlavným jedlom bola ryba. Do štedrovečerného menu ju zaviedla cirkev. Ryba bola oddávna kresťanským symbolom a ako studenokrvný živočích považovaná za pôstne jedlo. Prví kresťania ju používali v časoch prenasledovania ako poznávacie znamenie. Ryby sa konzumovali slané, údené, čerstvé, pripravovali sa varením a pečením. Dnes už tradičný vyprážaný kapor so zemiakovým šalátom sa začal na Slovensku udomáčňovať až v rokoch po prvej svetovej vojne s príchodom českých rodín. Po rybe nasledovali opekance a rôzne koláče a zákusky. Vianočné opekance s makom a medom si svoju obľúbenosť zachovali dodnes. Pôvod tohto najstaršieho štedrovečerného pokrmu možno hľadať v posúchoch. Pečú sa z kysnutého chlebového cesta, pred podávaním sa zalejú vriacim mliekom alebo vodou, aby zmäkli, posypú makom a ochutia medom. Na Vianoce sa piekli aj najrozličnejšie druhy koláčov, aby ich bol dostatok nielen pre členov rodiny, ale aj pre očakávaných koledníkov, hostí, sluhov, ba i pre dobytok. Myslelo sa totiž aj na statok v maštaliach a chlievoch. Posledným chodom štedrovečernej večere bývalo zväčša čerstvé a sušené ovocie: jablká, slivky, hrušky ... Nechýbali ani orechy - vlašské i lieskovce. Dnes nájdeme na vianočných stoloch predovšetkým južné ovocie - pomaranče, banány, mandarínky atď., ktoré pokladáme za exotickjšie a sviatočnejšie. Po večeri sa krájalo jablko, pekná hviezdička uprostred symbolizovala zdravie a šťastie počas celého nového roka. Mimoriadna pozornosť bývala venovaná úprave štedrovečerného stola a táto tradícia sa dodržiava dodnes. Štedrovečerný stôl mal podľa slovanskej tradície symbolizovať hojnosť. Pod biely obruš sa dávali peniaze a nechávali sa tam počas celých sviatkov. Symbolizovali bohatstvo - aby sa v dome nedržala bieda. Večera mala obsahovať aspoň deväť jedál. Deviatka patrí medzi magické čísla, ale, samozrejme, záviselo to od toho, či rodina bola bohatá alebo chudobná. Pred večerou sa všetci rodinní príslušníci umyli a obliekli do nových alebo aspoň čistých šiat. Z jedál, ktoré sa podávali, mal jesť každý alebo ich mal aspoň ochutnať - na znak usporiadaného a pokojného spolunažívania rodiny. Jedlá sa po večeri zo stola neodkladali, ostávali na ňom najčastejšie do druhého dňa. Po štedrovečernej večeri chodievali po domoch koledníci a vinšovali domácim dobrú úrodu a zdravie. Potom sa rozbalili darčeky a išlo na polnočnú omšu. Symbolom Vianoc na Slovensku, podobne ako aj v iných európskych krajinách, bol takmer až do polovice 19. stor. Betlehem. Všeobecne sa usudzuje, že zvyk zdobiť vianočný stromček prišiel na územie Slovenska z Rakúska a Nemecka okolo roku 1815. Stromčeky, najčastejšie jedličky, zdobené pôvodne jablkami a orechami, sa upevňovali spočiatku o strop nad stôl a až neskôr osádzali do podstavcov na zem. Taktiež vianočné darčeky spočiatku boli skôr symbolické. Ich boom na Slovensku priniesla až druhá polovica 20. storočia.

Zapísané do spoločenskej rubriky v 2. polroku 2012

Narodené deti :

Bianka Bašistová	18.12.2011
Diana Bašistová	18.12.2011
Andrea Horváthová	20.12.2011
Michal Chudík	27.12.2011
Katarína Trošanová	08.01.2012
Jozef Mucha	13.01.2012
Alžbeta Mižigárová	09.02.2012
Jozef Ferenc	12.02.2012
Nina Jakubovičová	21.02.2012
Viliam Val'ko	06.03.2012
Táňa Šutyová	14.03.2012
Viliam Grejták	04.04.2012
Vanesa Krigovská	13.04.2012
Emily Kochanová	20.04.2012
Peter Zahuranec	25.04.2012
Veronika Semanová	29.04.2012
Olívia Proksová	17.05.2012
Viktória Hodermarská	19.05.2012
Darina Perháčová	23.05.2012
Oliver Zahornacký	25.05.2012
Jaroslav Mižigár	29.05.2012
Noemi Dzurillová	03.06.2012
Zdenka Kicková	19.06.2012
Patrik Dzurik	19.07.2012
Ivan Horváth	21.07.2012
Rastislav Horváth	08.08.2012

Zuzana Müllerová	19.08.2012
Jela Krištoľčová	21.08.2012
Ema Kožárová	30.08.2012
Paulína Meždejová	04.09.2012
Jakub Biroščák	18.06.2012
Patrik Bobovský	13.09.2012
Anton Pribula	14.09.2012
Matúš Lichvarik	14.09.2012
Lenka Perunová	19.09.2012
Samuel Pavlik	24.09.2012
Sebastián Mihalik	21.10.2012
Matias Sebastián Vaverčák	13.10.2012
Jazmína Horváthová	21.11.2012
Mariana Mižigárová	21.11.2012
Timea Mižigárová	22.11.2012
Timea Gondová	23.11.2012
Laura Čubanová	23.11.2012

Opustili nás:

Janka Kandriková	12.12.2011
Mária Piklová	23.12.2011
Virgil Krcho	11.02.2012
Jozef Záhradník	21.02.2012
Margita Pavľáková	22.02.2012
Štefan Vrabeľ	24.02.2012
Mária Cmorejová	06.03.2012
Jozef Olejník	25.03.2012
Štefan Petruš	09.04.2012
Helena Poradová	17.05.2012
Františka Dorocáková	29.05.2012
Margita Korabská	04.06.2012
Jozef Vereš	25.06.2012
Štefan Bobko	03.07.2012
Mária Uhlárová	19.07.2012
Vladimír Veľký	26.09.2012
Elena Ružbacká	17.10.2012
Marta Kapitančíková	02.11.2012
Katarína Trošanová	10.12.2012
Viliam Grega	15.12.2012
Ladislav Baloga	16.12.2012

Čestný občan mesta a emeritný biskup

Mons. prof. ThDr. František Tondra	10.05.2012
------------------------------------	------------

Manželstvo uzatvorili:

Mgr. Marek Kubaško a Anna Gmucová	14.04.2012
Štefan Rybár a Anna Gerbocová	21.04.2012
Rastislav Dolný a Mária Olejníková	12.05.2012
Ing. Rastislav Jánoš a Ľubica Jančárová	26.05.2012
Matúš Kožár a Viera Gregová	09.06.2012
Marcel Kamenický a Ľuboslava Bašistová	23.06.2012
Ing. Štefan Plančár a Ing. Zuzana Perháčová	30.06.2012
Peter Skalský a Soňa Hubáľková	30.06.2012
Jozef Bartkovský a Jana Salajová	30.06.2012
Ladislav Filip a Zuzana Macejová	14.07.2012
Ladislav Chubel a Veronika Bašistová	04.08.2012
Ondrej Valigura a Anna Podvojská	11.08.2012
Ladislav Udvardy a Ing. Ľudmila Hovancová	11.08.2012
Branislav Nalepa a Jozefína Karkošáková	11.08.2012
Ing. Štefan Veselý a Ing. Katarína Labancová	11.08.2012
Daniel Kubaský a Lucia Bobovská	25.08.2012
Ján Baloga a Mgr. Zuzana Hrobárová	25.08.2012
Stanislav Ludrovský a Nikola Kováčová	25.08.2012
Ing. Patrik Čurilla a Mgr. Lenka Bendíková	01.09.2012
Bc. Stanislav Kovalík a Mgr. Andrea Tomašková	08.09.2012
Štefan Kuba a Renáta Lešková	15.09.2012
Mgr. Tomáš Kočíš a Mgr. Viera Čechová	01.12.2012

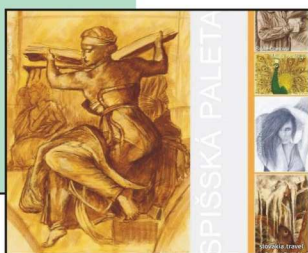
Maria Džugasová, pracovníčka matriky MsÚ

Centrum voľného času v Spišských Vlachoch

Mesto Spišské Vlachy 1. septembra 2012 zriadilo centrum voľného času, ktorého prvoradou úlohou je venovať sa deťom a mládeži vo všetkých oblastiach života, v školskej i mimoškolskej činnosti. Voľný čas sa vo veľkej miere podieľa na formovaní osobnosti mladého človeka. Dá sa prežívať rôzne odpočinkom, rekreáciou, zábavou či záujmovou činnosťou. Cieľom nášho centra je vyplniť Váš voľný čas zmysluplnou činnosťou tak, aby Vám poskytol možnosť zábavy i poučenia, uspokojil túžbu uplatniť sa. Centrum voľného času zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť detí, rodičov a iných osôb do veku 30 rokov v ich voľnom čase. Počas školského roku prevažuje pravidelná krúžková činnosť a v období školských prázdnin sa uskutočňujú činnosti oddychového a rekreačného charakteru. CVČ sídli v priestoroch Základnej školy (za školským bufetom) na Ulici Komenského 6 v Spišských Vlachoch. Na svoju činnosť majú tieto zariadenia k dispozícii všetky priestory základnej školy podľa zamerania jednotlivých záujmových útvarov a v prípade potreby aj ďalšie vyhovujúce priestory v spolupráci s inými školami, inštitúciami a spoločnosťami (kultúrny dom, požiarňa zbrojnica, športoviská). CVČ ponúka záujmovú činnosť v záujmových útvaroch s ich zameraním na niektorú zo 7 vzájomne prirodzene prepojených výchovných oblastí. V centre voľného času je 83 záujmových útvarov pod vedením 69 vedúcich.

Počet členov v Centre voľného času je 1 108. Bližšie informácie získate na našej webovej stránke www.spisskevlachy.sk. Kontakty: cvc@spisskevlachy.sk, tel.kontakt: 0911 866 032, Riaditeľka CVČ: Mgr. Mária Suchá, Zástupkyňa riaditeľky CVČ: Mgr. Petra Šúleková

Prečo som na svete rád/rada

Slávnostné otvorenie medzinárodnej detskej výtvarnej súťažnej výstavy s názvom „Prečo som na svete rád, rada“ sa uskutočnilo 10.9.2012. Výstava trvala do 21.09.2012, keď sa presunula do Galérie mesta Spišské Vlachy. Práce detí chodili dennodenne obdivovať ľudia aj z okolitých obcí. Kurátorkou výstavy bola zástupkyňa CVČ Mgr. Petra Šúleková. Na výstave v reštaurácii Nova sa zišlo približne 40-50 ľudí, občanov mesta, no hlavne deti a študenti, mladí výtvarníci. Na záver sme si so žiakmi sami vyhodnotili výtvarné práce formou tajného písania na papierik.

Spišská paleta

Slávnostné otvorenie výstavy Spišských umelcov, súčasných výtvarníkov. Vernisáž sa otvárala o 16.00 hodine v reštaurácii NOVA v Spišských Vlachoch. Výstava mala putovný charakter a jej posledná zastávka bola v Spišských Vlachoch. Výstava trvala do konca októbra 2012.

Jubilanti

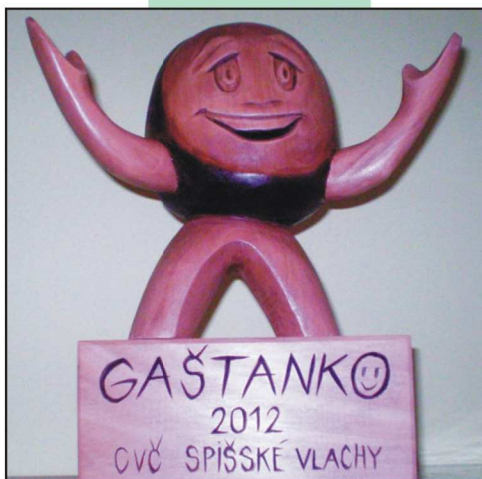
Jeseň je krásna, jeseň je dar, lebo je obdobím zbierania plodov zeme, ktorú zušľachtili pracovité ruky človeka. Aj jubilanti základnej organizácie Slovenského zväzu zdravotne postihnutých a miestneho spolku Slovenského červeného kríža Spišské Vlachy sa dožili vysokého a vzácneho veku, ktorí oslávili 9.10.2012 v Galérii mesta Spišské Vlachy o 14.00 hod. Posedeli si chvíľočku v klude a tichosti. Od radosti a chvíľkového šťastia im zvlhli oči, ba zjavil sa aj rumenec na líci pri sledovaní kultúrneho programu, ktorí pripravili deti zo záujmového útvaru DFS Radosť pod vedením Mgr. A. Nehilovej z Centra voľného času v Spišských Vlachoch.

Šarkaniáda

Dňa 20. októbra 2012 ráno sme sa spolu s členmi CVČ stretli v Kultúrnom dome Spišské Vlachy, aby sme si spoločne vyhotovili „Šarkanov“ podľa vlastnej predstavy, fantázie. Samozrejme, najkrajší šarkan bol odmenený krásnou plyšovou hračkou. Ani ostatné deti neodišli naprázdno. Každý zúčastnený člen získal prírvesok na klúč.

Aquapark Delňa

17. novembra 2012, keď si mnohí z nás pripomenuli „Deň boja za slobodu a demokraciu“, sme sa rozhodli podniknúť výpravu do novootvoreného Aquaparku Delňa v Prešove. Cesta autobusom s p. Dolným bola príjemná a ubehla nám veľmi rýchlo. Najväčší úspech mali tobogány a možnosť občerstvenia priamo nad bazénmi rovno v plavkách. Na záver boli deti za ich skvelé a bezprostredné správanie odmenené p. riaditeľkou Mgr. Máriou Suchou sladkou odmenou. Pri príchode domov sme sa začali lúčiť, no deti nás prekvapili otázkou „Ďalší víkend ideme znovu?“ Bola to pre nás tá najkrajšia odmena a ktovie, hádam nejaký víkend pôjdeme znovu....

Gaštanko

Do jesennej súťaže, ktorú vyhlásilo Centrum voľného času sa zapojili všetky okolité školy v Spišských Vlachoch a Základná škola v Bystranoch. Dohromady sme odovzdali cca 600 kg gaštanov. Vyzbierané gaštany boli odovzdané poľovníckym zväzom v Spišských Vlachoch a v Hodkovciach, ktoré sa veľmi potešili tejto zbierke a tešili sa z toho, ako bude dobre postarané o lesné zvieratká v zime. Zo škôl sa najlepšie umiestnila ZŠ Komenského 6, Spišské Vlachy, za čo dostala poďakovanie vo forme figúrky „GAŠTANKA“, ktorého zhotovil miestny umelecký rezbár Matúš Proks.

Najlepší zberatelia:

ZŠ Komenského 6, Spišské Vlachy

1. Matej Bukšár	6,5 vreca
2. Peter Šofranko	5 vrec
3. Filip Ferenčák	1,5 vreca
Aurel Holotňák	1,5 vreca
Bianka Černická	1,5 vreca
Timea Hoangová	1,5 vreca

CSŠ Komenského 6, Spišské Vlachy

1. Jakub Ondáš a Tamara Ondášová	4 vrecia
2. Pavlína Záhradníková	
3. Matej Kaľavský	

ZŠ 1. 4. Spišské Vlachy - 1. kolektív triedy 1.B Harmanová

SŠI Spišské Vlachy - 1. kolektív detí dopravného krúžku a rytmická gymnastika

ZŠ Bystrany - 1. Monika Šibríková, 2. Bartolomej Horváth, 3. Martina Pačanová

Pani Jeseň 2012

Slávnostné otvorenie a vyhodnotenie fotografickej súťažnej výstavy nultého ročníka sa uskutočnilo dňa 19. 11. 2012 podvečer o 17.00 hod. v priestoroch reštaurácie Nova v Spišských Vlachoch. Do fotografickej súťaže sa zapojili malí aj veľkí, členovia aj nečlenovia CVČ Spišské Vlachy, ale aj klienti, chalani zo SocialTransu, ktorí trpia mentálnou retardáciou. Do kancelárie CVČ Spišské Vlachy bolo prijatých viac ako 80 fotografií od viac ako 40-tich fotografův, takže porotcovia mali čo robiť, aby povyberali tie najkrajšie a najzaujímavejšie fotografie. Fotografi súťažili medzi sebou v téme Pani Jeseň. Porotcovia sa jednoznačne zhodli vo výbere a umiestnení talentovaných fotografův. Tretiu cenu získala žiačka ôsmeho ročníka ZŠ Spišský Hrušov Katarína Kavuličová, druhé miesto obsadila študentka Hotelovej akadémie Spišská Nová Ves-17 ročná Alexandra Mertinková a krásne prvé miesto si odniesol žiak siedmeho ročníka ZUŠ sv. Jána Krstiteľa, Komenského 6, Spišské Vlachy Bernard Šmihula. Vernisáže fotografův mesta Spišské Vlachy a okolia sa zúčastnil aj samotný primátor mesta Spišské Vlachy, ktorý ocenil žiačku piateho ročníka Cirkevnej spojenej školy Spišské Vlachy Špeciálnou cenou primátora mesta Spišské Vlachy. Vystavené práce môžete vidieť v reštaurácii Nova, do konca mesiaca december. V mesiaci január Vás už teraz pozývame na otvorenie výstavy s názvom Pani Zima, ktorá sa uskutoční za rovnakých podmienok a kritérií.

Volejbalový turnaj

Kvalitný volejbalový turnaj zmiešaných družstiev v Spišských Vlachoch. Veľa volejbalu za málo peňazí, príjemné prostredie, skvelí ľudia, perfektná zábava. To všetko sa odohralo 24.11.2012 v telocvični Základnej školy v Spišských Vlachoch. Družstvá: Spišské Vlachy INDEL, UHV (3. miesto), THK, KESAI ČAVEL. Krompachy: GUMKÁČI, LIGNI BANÁN (2. miesto), NABUDÚCE TO VYHRÁME (1. miesto), NIKDY NEHOVOR NIKDY. Turnaj pripravili členovia volejbalového oddielu v Spišských Vlachoch v spolupráci s centrom voľného času. Ceny odovzdával primátor mesta Spišské Vlachy Ľubomír Fífik.

Na čo sa ešte môžete tešiť do konca roka 2012?

- **Pani Zima** - fotografická súťaž, vyhodnotenie prebehne koncom januára 2013
- **Vianočný turnaj** - v bedminton
- **Hokejové zápasy** školskej hokejovej a hokejbalovej ligy
- **Náštevka Aquaparku Delňa** - v Prešove.

Mgr. Mária Suchá, riaditeľka CVČ
Mgr. Petra Šúleková, zástupkyňa riaditeľa CVČ

Vážení občania,

Mesto každoročne vynakladá nemalé finančné prostriedky na likvidáciu čiernych skládok komunálneho odpadu. Snahou mesta je obmedziť tieto skládky na čo najmenšiu možnú mieru. Z tohto dôvodu je v meste zavedený poplatok za jeho likvidáciu a uskladnenie vo forme poplatku na obyvateľa a nie podľa množstva vyprodukovaného občanom.

Tento systém znamená, že platíme všetci rovnako bez rozdielu koľko odpadu vyprodukujeme. Na druhej strane však tento systém umožňuje občanovi dať do zbernej KUKA nádoby všetok komunálny odpad zo svojej domácnosti a nenúti ho vyvážať na čiernu skládku. Likvidácia čiernych skládok mesto stojí mnoho úsilia, ale najmä financií. Náklady na ich likvidáciu predstavujú každoročne až 30 % poplatku, ktorý platí občan. Mesto musí tieto financie zaplatiť a premietnuť ich do poplatku za komunálny odpad. Aj z tohto dôvodu muselo mesto od januára 2013 zvýšiť poplatok za komunálny odpad. Vývoz komunálneho odpadu zabezpečuje spoločnosť Ekover Krompachy. Firma je platená od toho, koľko zberných nádob, či vriec pozbiera počas vývozného dňa. Žetóny, ktoré sa používajú pri zbere odpadu preto neslúžia na sledovanie množstva odpadu vyprodukovaného občanom, ale na kontrolu firmy Ekover. Pri tomto systéme zberu preto občan môže mať aj viac KUKA nádob. Ich počet závisí od množstva, ktoré domácnosť za dané obdobie vyprodukuje. Ak občan vo vývozný deň pristaví na ulicu viac nádob, či vriec, musí zároveň zavesiť aj viac žetónov. V opačnom prípade mu smetiari nevysypú zvyšné nádoby, či vrecia apod.

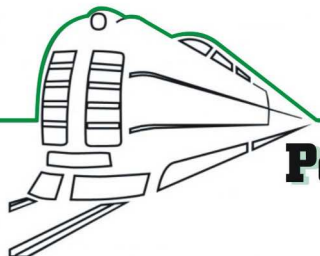
Vážení občania,

poplatníkom za komunálny odpad je občan, nie mesto. Mesto je len povinné vytvoriť podmienky na jeho zber a likvidáciu. Vyzberané poplatky za odpad sú účelové, mesto ich nemôže použiť na iný účel. V prípade ak ich výber nie je dostačujúci, mesto musí chýbajúce financie doplatiť z vlastného. Na budúci rok však o tento nedoplatok sa zvýši každému občanovi sadzba za jeho zber a likvidáciu.

Veríme, že aj táto informácia prispeje k zníženiu čiernych skládok v našom meste. Zároveň Vás vyzývame k lepšej spolupráci s mestom pri ochrane životného prostredia, najmä vo Vašom najbližšom okolí. Len aktívnym prístupom k jeho ochrane si ho udržíme čistejšie a zdravšie. Na druhej strane však týmto prístupom prispejeme aj k úspore nákladov, ktoré domácnosť vynakladá na tieto poplatky.

Mestský úrad, Spišské Vlachy

Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., obchodné zastúpenie Spišské Vlachy prijme do zamestnania uchádzačov na pozíciu obchodného zástupcu. Podmienky: UŠ s maturitou, SŠ s maturitou, VŠ. Práca na živnosť. Nástup ihneď. Kontakt: Mgr. Buriková Agnesa, oblastná vedúca, tel. č.: 0915 740 389.

Podhradsko-vlašská železničná preprava už minulosťou

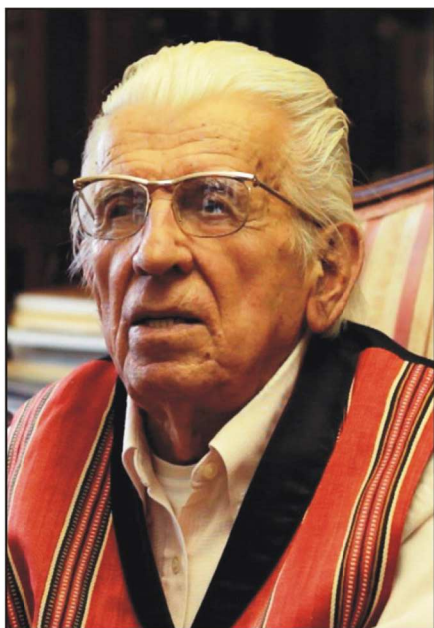
Spišské Podhradie (okres Levoča) a jeho okolie si v roku 2013 pripomenie 20. výročie zápisu do zoznamu Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. A práve táto významná lokalita bola jedným z argumentov radných, prečo sa snažili zachovať dopravu na tejto trati. Osemdesiat ľudí, ktorí denne cestovali vlakmi v oboch smeroch rezortu nepostačovali na to, aby dopravu zachoval. Podľa ich údajov, za prvý polrok 2012 prepravila táto železnica o 782 ľudí menej ako v rovnakom období roka 2011. Pričom číslo neustále klesalo. Zrušenie premávky Podhradčanov nepotešilo. „Život ide ďalej, boli tam veľmi ťažké ekonomické argumenty, ale aj tak sa nevzdávame. Určite sa otvorí ešte rokovanie ohľadom využitia pre cestovný ruch, podobne ako Čierny Balog alebo železnička v Košiciach v Čermeli,“ zdôraznil viceprimátor Spišského Podhradia Michal Kapusta.

Ani 1 500 podpisov v petícii za zachovanie premávky motoráčika na trati Spišské Podhradie - Spišské Vlachy nezabralo. Lokálka so 120 ročnou tradíciou dňa 08.12.2012 skončila. Rozhodol o tom rezort dopravy, v novom grafikonu s ňou už nepočítajú. Podľa ministerstva dopravy je trať najmenej vyťaženou na Slovensku.

Niekoľko mesiacov bojovali obe mestá Spiša (Spišské Podhradie a Spišské Vlachy) a jej obyvatelia o zachovanie premávky na trati. V mestách sa rozbehli petície. Spolu 77 petičných hárkov s 1 500 podpismi odovzdali na rezortné ministerstvo. Mestá na kompetentných apelovali zachovaním zamestnanosti v regióne, rozvoja cestovného ruchu a v neposlednom rade aj lokalitou UNESCO. Zbytočne. Odpoveď z ministerstva bola jednoznačne zamietavá.

zdroj: Korzár

PhDr. Ján Olejník, CSc., čestný občan Mesta Spišské Vlachy

Vzácné jubileum Základnej školy sv. Jána Krstiteľa v Spišských Vlachoch je pre mňa príležitosťou vracať sa do rokov môjho detstva, do školských lavíc vo vtedajšej Obcejnej ľudovej škole. Bola umiestnená v "ratušu" (Rathaus) radnice na nároží dvoch ulíc, vlastne na prvý pohľad dvoch námestí. Do budovy sa vchádzalo zo strany smerom k "Veľkej karčme" (t.j. Kultúrne centrum).

Pred sebou mám vysvedčenie z prvej triedy z roku 1927/28. Naším pánom učiteľom bol riaditeľ školy Viliam Bohm. Starší, elegantný, zdvorilý pán, gentleman. Sledujem známky za štyri štvrtročia. Mravy, pilnosť, náboženstvo, občianska náuka a výchova, prvouka, čítanie, počty a merba, kreslenie, písanie, spev, ručné práce, výchovné a telesná výchova. Zameškal som v treťom štvrtroku jeden vyučovací deň (08.00 - 11.00, 14.00 - 16.00 hod.). Oznámkovaný som bol k 15.XI., 31.I., 14.IV., 28.VI.,...

Prešlo neuveriteľných deväťdesiatjeden rokov. Od nedele 2.12 začala predvianočná doba, advent. V detských rokoch pre nás deti a žiakov školy to bolo obdobie v miestnom nárečí, v slove význame čas pred Hodami. Vianoce na Spiši boli vo všeobecnosti pomenované ako Hody alebo Božie narodenie. Život v meste a na okolitých dedinách prebiehal v stihnutí času pod dojmom toho pomenovania: šviňku sprepytujem musíme zabic tak, že na hody

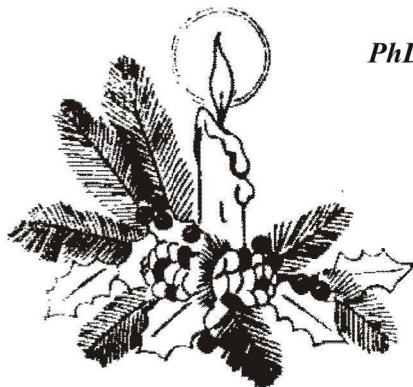
budze mäso, kolbasy, hurky, prešmag (tlačienka), do hodoch najneskôr pred Viľiju (vigília) mali byť u obuvníka hotové topánky, čižmy, u krajčira oblek, kabát (zvrchník), nohavice, do hodov muselo byť veľké pranie bielenie izby, kuchyne, predsieňa. Do hodov sa odbavili pytačky a rukoviny, aby po sviatku sv. Troch kráľov sa mladí "pobrali" na "zdavaň". Do hodoch boli vyplatení mestskí a obecní sluhovia hajduk, policajt, pastieri hovädzieho dobytku, ošípaných, mestskí hájníci a pod. Celý advent sa niesol akoby pod heslom vyveseným na Ratušu alebo kostolných dverách.... do hodoch. Transparent Hody sa blížila.

Spomínam si, keď sme traja chlapci najstarší Fero, ja, mladší Rudo a sestra Gizela dostali darčeky už pred Hodami v podobe oblečenia. Rodičia kupovali kvalitné látky v obchode pani Goldbergovej v susedstve obchodu pekára pána Kapallu. Bola to sivá čisto vlnená kockovaná látka na kabáty. Ušil ich vtedy známy krajčír pán Golmočák (na Harbe). Kabáty mali jemne kožušinkové goliere, veľké gombíky na zapínanie a veľké vacky (vrecká). Všetci štyria idúc s rodičmi v prvý sviatok vianočný na sv. omšu do kostola. Traja chlapci vpredu, sestra držiaca sa za ruky otca a mamky vzbudzovali u okoloidúcich pozornosť. "Pán dekan Ján Dolák, keď mu rodičia pred farou blahoželali k Hodom, chválou a obdivom nad nami deťmi nešetril. Pánu dekanovi sme pobožkali ruku. Mesto, ulice a okolitá príroda boli pokryté snehom. Nad mestom sa hrdila Šľubica, akoby verný ochranca celej kotliny v povodí Žehrice a Hornádu náš spišskovlašský Gerlach. Ležala bokom akoby homoľa cukru. Vtedy sa kupovala celá homoľa, kužeľ obalená v hrubom čiernom papieri. Bývali aj mrazy, ale až medzi sviatkami. Spomínam si, ako sme pred Hodami od sviatku Lucie viazali nitky na salónky, čokoládové kúsky, ktoré Ježiško poslal už pred Hodami. Pri viazaní sme spievali vianočné koledy. Z nich do života som si odniesol koledu Povecце nám pastuškové čo sce vidzeli, Do hory do lesa Valasi. Spievali sme v miestnom nárečí, pretože spisovnú slovenčinu sme neovládali. Doma a v meste sa hovorilo spišským, slovenským nárečím, nemecky a maďarsky. Spievali sme pieseň o Tannenbaum po nemecky. Stromček pripravil otec. Bol vysoký „od diľoh do povaliny“ (od dlážky do povale). Bol zapasovaný do kovového štvornohého stojana. Stromček sme obvešali všetci postupne: jablká, orechy, figy, Johannesbrot (svättojánsky chlieb), katarcete (salónky), čokoládové ozdoby, sklenené a papierové ozdoby "lance". Pripravovali sme ich v škole na hodine ručných prác. V posledný vyučovací deň sme ich nosili domov tak, že sme sa nimi

PhDr. Ján Olejník, CSc., čestný občan Mesta Spišské Vlachy

pookrúcali a veselo išli domov. Keď sme navštevovali predtým ešte Ovodu (materskú školu), pripravovali sme "lance" (reťaze) zo strihanej žitnej slamy. Krátke, 3 centimetre dlhé slamené váľčky sme natáhovali na nitku a striedali s kolieskom s farebného lesklého papiera. V obchodoch boli k dostaniu. V zime do materskej školy nás vozieval náš nádherný vlčiak " Floki" na saniach. Aj prichádzal pre nás sám zapriahnutý do sánok. Pestrofarebné "lance" vysiate z našich pliec a ramien povievali vo vánku a padajúcich vločkách snehu. Floki uháňal s nami po ceste okolo meštianskych poschodových domov Feketeho, Kalchbrennera, Šimonoviča, Zahuranca, Bozoviča, Ratuša, napravo k Veľkej karčme a cez most za vodu, bývali sme Za vodu (Za Žehricou). A vlastné Hody? Začínali Vilijou. Garlisko, priestor medzi prednou izbou a kuchyňou, kde bol priestranný pekárník (pekárska pec) bol ožiarený dohasínajúcimi uhlíkmi už od včasného rána. Cesto, ktoré naša mamka zamiesila do koryta do rána vykyslo, mohla upiecť prvé dobroty typické pre náš región, beľuše. Okrúhle, v objemných tepšiach upečené. Plnené zemiakmi s bryndzou, sladkou kapustou a čisté bez plnky. Boli na raňajky a pre vinšovníkov. Prichádzali už od rána. Spomínam si na Cigánov, muzikantov z Veľbach (Bystrany). Vošli do dufartu (sieň medzi kapurou - bránou a dvorom) dvaja s husľami, tretí s basou a spevom v polohe falošne vyznievajúcou s textom Oženil še Kristus Pán až še šeno štrašlo a Panna Mária porodila syna, položila na šeno až še šeno štrašlo. My deti sme boli pod chvíľou v dufarce a hľadeli na takto idylickú trojku Cigánov. (O rómoch sme vtedy ešte nepočuli). Otec majúc v ruke šusterskú lapsiju (remeň v podobe kolesa) ktorým sa pridržovala pri práci topánka ku kolenu nohy) zahnal sa na vinšovníkov, vyhrešil ich a poslal na ulicu. Vinšovníci súc prekvapení z takého prijatia až na ulici si uvedomili že urobili chybu keďže namiesto textu Narodil sa Kristus Pán alternovali slovom oženil še... V prípravách v kuchyni, prednej izbe, v dufarte, na dvore v hospodárskych objektoch, sme sa podieľali všetci. V tichý podvečer a ako sa ozvali zvony v plnosti tmy na ulici, sadali sme k slávnostnému stolu pri stromčeku s plápolajúcimi plamienkami sviečok. Na bielučkom damaškovom obruse dominovala sviatočná strava - lokša s makom zaliata teplým mliekom, varené slivky, bylinkový čaj, kysnutý biely koláč, jablká, orechy, figy, Johannesbrot. Po predchádzajúcej modlitbe Anjel Pána, spievali sme koledu Povecce nám Pastuškov. Rodičia si pripili na zdravie po pohári tokajského bieleho, ktoré poslal náš krstný otec Ján Slávkovský, mäsiar a údenár, výrobca spišských párkov, vlastniac hostinec na námestí. My deti sme pili čaj s malinovou šťavou. Počas večere prišiel Ježiško. Bol oblečený v bielom (kroji), ktorý bol v tej dobe typický v okolí Vlách, v letných mesiacoch celý v bielom, z hrubého doma utkaného plátna s klobúkom na hlave a veľkým košom na pleciah. Na mňa hlboko zapôsobil tým, že nemal masku ako Krampus, ktorý prichádzal podvečer sv. Mikuláša. Tichým hlasom k nám prehovoril a vyjadril (nárečím) svoje poslanie z Nebeskej ríše, otec mu pomohol zložiť kôš. Oslovoval nás po mene a odovzdával vozík, sánky, kone, ovečky, umelecky zhotovené z dreva, figúrky dedinčanov v kroji, jablká, hrušky, hrozno z hlíny, pletené košíky a mnoho drobností. Bol to dar od otcovej mladšej sestry Nyny Katy. Viedla domácnosť v rodine riaditeľa školy J. Ruckschlossa v Krompachoch. Boli to výrobky žiakov na hodinách ručných prác. Ježiško nás vyzval k modlitbe Otčenáš. Modlili sme sa kľačmo smerom k stromčeku. Ježiško sa rozlúčil s rodičmi, my sme ho vypravovali s piesňou Povecce nám pastuškov. Pri stromčeku sme zotrvali len do deviatej hodiny, ktorá bola v našom detskom biorytme určená na spanie. Rodičia ostávali pri stole. Ak prišla na návštevu Nyna Kata, posedeli spolu pri víne do polnoci. Rodičia išli na polnočnú svätú omšu a Nyna Kata ostala s nami.

Prešli roky. Deň dozrieva v tichom adventnom večere. Za oknami kmitajú svetlá pouličných lúčok. Lenivo ožiarujú snehom pokrytý les. Nevidno už ani Slavkovský štít zababušený v hustých hmlách. Tichom mi dýchajú spriatelnené steny nášho bytu a v tichu spomínam na moje detstvo v rodnom meste pod Šľubicou a opäť sa s ním stretávam a nelúčim.

PhDr. Ján Olejník, CSc., etnograf a publicista

20 ROKOV ZŠ sv. JÁNA KRSTITEĽA

Po roku 1989, keď padol totalitný režim, v našej spoločnosti došlo k veľkým zmenám. Týkalo sa to aj školstva a možnosti zriadenia súkromných a cirkevných škôl. Na podnet rodičov a z iniciatívy vtedajšieho kňaza v našej farnosti vdp. Antona Mišeka bola v roku 1992 zriadená cirkevná škola s úradným názvom Základná škola sv. Jána Krstiteľa.

Odvtedy uplynulo 20 rokov. Okrúhle výročie sme si pripomenuli 14. novembra 2012. V tento deň školu navštívili Otec biskup, riaditeľ diecézneho školského úradu, primátor mesta, riaditeľka školského úradu, starostovia okolitých obcí, riaditelia škôl, školských zariadení a cirkevných inštitúcií v meste, riaditelia cirkevných škôl, výbor spoločenstva rodičov, bývalí učitelia a zamestnanci školy,

sponzori. Okrem neformálnych rozhovorov si pozreli priestory školy, ktoré boli postupne v niekoľkých etapách rozšírené a dobudované. V prvých rokoch to bola jazyková učebňa a zborovňa, neskôr učebňa biológie, učebňa fyziky a chémie. V ďalšej etape pribudol pavilón pre 1. stupeň, koncertná sála, telocvičňa, školské dielne a učebňa výtvarného odboru ZUŠ.

Oficiálna časť osláv začala ďakovnou sv. omšou, ktorú celebroval Otec biskup Andrej. Po nej bol kultúrny program v podaní žiakov Základnej umeleckej školy sv. Jána Krstiteľa.

Významné výročie a jeho oslava sa stala vhodnou príležitosťou obzrieť sa za uplynulými rokmi, zhodnotiť, zaspomínať a zahľadiť sa do budúcnosti.

A tak po programe sa všetkým prítomným prihovril riaditeľ školy Mgr. Štefan Blaščák. V jeho príhovore odznali aj tieto slová: „Každého riaditeľa dobré výsledky a pracovné úspechy hrejú a povzbudzujú do ďalšej činnosti. Som rád, že takýchto momentov v našom pracovnom úsilí bolo veľa. Boli a sú výsledkom umu, schopnosti a húževnatosti mnohých spolupracovníkov, žiakov a ich rodičov. Je pre mňa veľkou ctou, že pri príležitosti tohto významného výročia školy sa môžem všetkým, ktorí sa podieľali a podieľajú na jej výsledkoch, úprimne

poďakovať, vzdať im úctu a zaželať pevné zdravie, šťastie a veľa úspechov v práci i osobnom živote. Našej jubilantke želám do budúcnosti veľa dobrých žiakov, spokojných rodičov, tvorivých učiteľov a pracovníkov školy, aby v začatom trende pokračovali. Do ďalších rokov vyprosujem veľa Božích milostí.“ Ku gratulácii sa pridal aj riaditeľ diecézneho školského úradu Dr. Ján Dravecký, primátor mesta Spišské Vlachy pán Ľubomír Fifík a za rodičov Bc. Ľudovít Petruška.

Dvadsať rokov poskytuje škola žiakom duchovnú formáciu, vedomosti, ponúka množstvo zaujímavých činností vo voľnom čase. Odzrkadľuje sa to v dosahovaných výsledkoch v rôznych vedomostných a športových súťažiach, kultúrnych vystúpeniach v rámci školy, mesta, okresu i celého regiónu.

Mgr. Veronika Rozmušová, zástupkyňa riaditeľa
Foto: Mgr. Petra Šúleková

Kto má srdce, je bohatý. Kto má Boha v srdci, je najbohatší.

/heslo školy/

ZO ŽIVOTA ZŠ sv. JÁNA KRSTITEĽA

Deň úcty k starším

Posledný novembrový piatok v ZŠ sv. Jána Krstiteľa patrila starým rodičom jej žiakov. Posedenie s nimi sa nieslo v znamení spomienok na dávne tradície a zvyky, z ktorých niektoré pretrvali až dodnes. Žiaci 1.-6. ročníka tak mali možnosť vyskúšať si zdobiť medovníčky, tkať koberce, párať perie či sledovať šikovné ruky tety čipkárky, ktorá z nití vykúzlila krásne vianočné ozdoby.

Starí rodičia sa na oplátku mohli potešiť spevom a tancom v kultúrnom programe, ktorý deti s láskou pripravili. Prijemnú atmosféru stretnutia dotvorili manželka Gregovci a pani učiteľka Mária Palenčárová so svojimi piesňami a spomienkami na detstvo. Tak sme sa napríklad dozvedeli, že „na svätého Ďura otviera še každá džura..“ Na záver akcie sme sa navzájom potešili pri chutnom domácom koláči, voňavej káve a dobrom čaji. Milí starí rodičia, ďakujeme, že ste prišli a o rok Vás v hojnom počte čakáme zas.

Mgr. Slávka Kovalčíková

Exkurzia mestom Spišské Vlachy

Spoznávanie mesta a jeho okolia z balkóna „Turne“.

Spišské Vlachy sú malé, avšak často ostávajú z našej strany neprebádaným a nepoznaným mestom. Hoci v ňom už dlhší čas žijeme, pracujeme, navštevujeme školy alebo trávime voľný čas, viaceré jeho zaujímavosti či zákutia akoby pred nami ostávali nepovšimnuto ukryté. Uvedomujúc si túto smutnú a nelichotivú skutočnosť, zároveň sa sami môžeme podujat' lepšie spoznať to, čo nám jedno z najmenších slovenských miest ponúka. Vhodným spôsobom je spoznávať naše mesto a jeho dejiny už v detskom veku. Aj miestna ZŠ sv. Jána Krstiteľa sa usiluje u žiakov vypestovať lásku k Spišským Vlachom ako k svojmu rodisku

a domovu. Jednou z metód, ako sa na tejto škole naplňa spomínaný zámer, je aj celodenná dejepisno-náboženská exkurzia určená žiakom 5. ročníka.

V prebiehajúcom školskom roku sa nám už podarilo - spoločne s kolegyňami Mgr. Slávkou Kovalčíkovou a Ing. Renátou Forgáčovou - tento zámer zrealizovať. Dňa 20. novembra 2012 sa pamätihodnosťami mesta v ústrety novým poznatkom vydali žiaci V.A a V.B. Tento rok sme si prezreli kaplnku pod vežou, zasvätenú sviatku Nanebovzatia Panny Márie, rímskokatolícky Kostol sv. Jána Krstiteľa a evanjelický kostol, obhliadli sme si Immaculatu - mariánsky stĺp na námestí, navštívili mestský cintorín a taktiež sme zdolali mestskú vežu „Turňu“. Osobitné poďakovanie za ochotu a sprístupnenie priestorov patrí duchovnému otcovi Jozefovi Šimurdiakovi, pani Jonásovej za sprievod v evanjelickom kostole a pracovníčke MsÚ Mgr. Marte Tomáškovej predovšetkým za jej pútavý výklad počas výstupu na mestskú vežu. V zozname ďalších možných miest, ktoré by sa žiadalo spoznať, ostal napr. židovský cintorín a iné. To však už niekedy nabadúce.

Oltár Nanebovzatia Panny Márie.

ThLic. Ľubomír Baloga, PhD.

„Dni školy 2012“ v ZŠ Komenského 6

Tak ako takmer vždy, aj tu bolo na začiatku slovo... myšlienka. Myšlienka o tom, že základná škola existuje v meste Spišské Vlachy dlhšie, ako v ňom stoja terajšie školské budovy. Žiaľ, nepodarilo sa nám hodnoverne podložiť pôvodne navrhovaný dátum založenia školy. Ale zistili sme, že v roku 1778 žiadalo mesto Spišské Vlachy od „vrchnosti“ peniaze na rekonštrukciu budovy školy. A „vrchnosť“ túto žiadosť zamietla a odložila zaslanie peňazí „na lepšie časy“. Tak sme sa aspoň dozvedeli dátum prvého zamietnutia žiadosti o grant pre vlašskú školu.

„Z núdze cnosť.“ Táto stará pravda sa ukázala aj v tomto prípade. Nepodarilo sa nám dopátrať dátumu založenia školy a tak sme z plánovaného pripomenutia školstva v Spišských Vlachoch urobili „Dni školy 2012“. Pod touto hlavičkou sa uskutočňovali školské podujatia už od začiatku roka. Ich oficiálny štart sme urobili 4. mája 2012 odbornou konferenciou „PREMENY“. Pozvaní boli aj naši skôr narodení kolegovia, teraz už užívajúci dni skutočne zaslúženého odpočinku. A podľa ich vyjadrení bol názov konferencie zvolený absolútne presne. Škola za posledné roky prešla takými premenami, aké si mnohí z nich nevedeli ani len predstaviť. Vo viacerých triedach sa predstavili žiaci svojimi vlastnými prezentáciami. Pred očami návštevníkov úplne samozrejme a s ľahkosťou obsluhovali prezentačnú techniku, ktorej sa mnohí z hostí „pre istotu“ ani len nedotkli. Z úst žiakov sa hostia dozvedeli o tematickej návšteve Paríža (fyzika), o životnom prostredí, zaujalo improvizované múzeum s predmetmi dennej potreby v (takmer nedávnej) minulosti aj sociologický prieskum o najkrajšom chlapcovi školy. Potešili dramatizácie, niektoré dokonca predvedené plynulou angličtinou, nemčinou a ruštinou. Škoda, že sme nedokázali toto všetko ukázať viacerým rodičom našich žiakov. Určite by boli na svoje deti hrdí, a možno by boli hrdí aj na školu, ktorá dokázala takýmto spôsobom zapojiť žiakov do práce na ich vlastnom vzdelávaní.

„Dni školy 2012“ pokračovali ďalšími podujatiami so žiakmi až sme ich oficiálne uzavreli v októbri slávnostným zasadnutím zamestnancov školy k medzinárodnému dňu učiteľov. Zasadnutie sme využili na ocenenie zaslúžilých. Za dobre a spoľahlivo vykonávanú prácu v škole sme vyslovili poďakovanie pani Mgr. Márii Suhej, teraz poverenej riadením samostatného Centra voľného času v Spišských Vlachoch. Pamätné plakety „Dni školy 2012“ boli odovzdané tým, ktorí sa v našej škole významne podieľajú priamo na výchove a vzdelávaní žiakov: Mgr. Štefanovi Filipovi, Mgr. Danici Kočišovej, Márii Brillovej, úspešným a dlhoročným vychovávateľom mladých stolných tenistov a futbalistov Antonovi Gurčíkovi a Ing. Eugenovi Pavlíkovi, ale aj tým, ktorí vytvárajú materiálne podmienky na výchovu a vzdelávanie, hospodárke Márii Řepovej a školníkovi Jánovi Suchému. Takou „afterparty Dní školy 2012“ bol Olympijský deň 2012. Do športových súťaží sa zapojili všetci žiaci školy a rozdaných bolo 8 sád medailí. Z navrhovaného pripomenutia si dávneho výročia školstva v meste Spišské Vlachy sme urobili krásne „Dni školy 2012“. Tá hlavná myšlienka zostala zachovaná aj v tejto modifikácii. Myšlienka, že výchova a vzdelávanie majú v spoločnosti nezastupiteľné postavenie, ale aj myšlienka, že túto skutočnosť je potrebné vo verejnosti vždy znovu a znovu propagovať. Náš zámer, aby sa o školstve trochu viac hovorilo aj vo verejnosti, bol splnený. Do nášho pracovno-slávnostného obdobia dokonca obsahovo zapasoval aj jednoduchý septembrový štrajk školských pracovníkov. Aj ten poukázal na finančné podhodnotenie školského rezortu. Mladý človek trávi v škole pri svojej výchove a vzdelávaní polovicu každého pracovného dňa. Myslím, že je vhodné, aby vzdelávacie prostredie svojim vybavením zodpovedalo technickej úrovni celej spoločnosti. Keď v živote je celkom bežné používanie notebookov, netbookov, i-podov, tabletov v škole nemôžu stačiť kalkulačky. A v dnešných našich školách chýbajú ešte aj učebnice a rodičia v „bezplatnom“ školstve nakupujú pre svoje deti učebné pomôcky a pracovné zošity a priplatia si aj za nezávislé testovanie vedomostí žiakov. Učiteľ, vychovávateľ, tréner, inštruktor, majster odbornej výchovy, vedúci záujmového útvaru ... skrátka pedagóg, si zaslúžia aj náležitú úctu, spoločenské postavenie a finančné ocenenie, ktoré zohľadňujú vysoké morálne a vedomostné požiadavky na nich celou spoločnosťou kladené. Verím, že zainteresovaná rodičovská, ale aj širšia verejnosť bude v takýchto súvislostiach vnímať aj práve prebiehajúce diskusie o slovenskom školstve.

Ing. Pavol Gubka, riaditeľ ZŠ

Rok 2012 v Detskom domove Spišské Vlachy

Deti Detského domova Spišské Vlachy sa každoročne zapájajú do rôznych akcií, ktoré im dávajú možnosť verejne sa prezentovať. A často úspešne. Tento rok sme sa zapojili do projektov Najmilší koncert roka Úsmev ako dar s recitáciou a piesňou „O priateľstve.“ Úspešne sme sa prezentovali na Športových hrách detí z detských domovov, či na bežeckej súťaži Domovácke kilometre. Veľkým úspechom bolo, keď naša Slávka Gáborová bola vybraná ako jedna zo štyroch futbalistov, ktorí reprezentovali Slovensko na medzinárodnom futbalovom turnaji EURO CAMP 2012 v Poľsku. Okrem podpory športových aktivít sa deti zapojili aj do výtvarných súťaží ako „Európsky rok starnutia“, či „Čaro Vianoc“. Víťazom vo výtvarnej celoslovenskej súťaži „Farebný svet“ sa vo svojej vekovej kategórii stal Tomáš Rusznyák. Projekt „Správca svojich peňazí“ zameraný na rozvoj finančnej gramotnosti pri osamostatňovaní sa absolvovali naši najstarší chovanci. Okrem spomínaných akcií/projektov si naše samostatné skupiny v rodinných domoch organizovali mnoho vlastných mimoškolských a záujmových činností či súťaží alebo výletov. Najbližšie nás čaká 20. 12. 2012 prezentácia výrobkov na Vianočných trhoch v Spišských Vlachoch a súťažné vystúpenie so športovým futbalovým číslom na koncerte „Melódie šťastia“ v Prešove.

Na záver nášho príspevku Vám pokojné Vianoce v kruhu vašich blízkych, veľa zdravia a úspechov v novom roku 2013 želajú deti a zamestnanci DeD Spišské Vlachy.

Mgr. M. Džugas, vedúci úseku starostlivosti

Domáce recepty na rôzne neduhy

* **Žalúdok a črevný trakt** - med pôsobí ako liek proti množstvu žalúdočných a črevných chorôb, pri zápale žalúdočnej sliznice a vredových ochoreniach.

* **Ochorenia horných dýchacích ciest - cibulový zázrak** - nakrájajte tri cibule na kolieska. Postupne ich vrstevite do nádoby a presypávame cukrom (najlepšie trstinovým). Nakoniec prikryte a nechajte odstáť. Za niekoľko hodín pustí cibuľa šťavu, ktorú zlejte do pohára. Sirup podávajte pri kašli niekoľkokrát denne po lyžičkách.

* **Proti nachladnutiu a horúčke - octový zábal** - vlnené ponožky namočte do studeného octového vodného roztoku (šesť lyžíc octu na pol litra vody). Ponožky vyžmýkajte a oblečte si ich. Cez ne si natiahnite suché ponožky a ľahnite si. Po asi dvadsiatich minútach zábal vymeňte. Účinky: Ocot je tradičné a veľmi účinné antiseptikum, pôsobí protizápalovo a príjemne chladivo. Rovnako ako tvarohové zábal, znižujú octové ponožky horúčku. Za dve hodiny sa telesná teplota vďaka zábalu zníži približne o jeden stupeň.

* **Mrkvový sirup na kašeľ** - do väčšieho hrnca dajte 1/2 litra čerstvej mrkvovej šťavy a 4 lyžice medu. Za občasného miešania zahustíte do sirupovej konzistencie, nevaríte. Je to starý osvedčený recept na kašeľ a choroby priedušiek.

* **Mlieko a cesnak** - zohrejte mlieko na horúco, vytlačte 2-3 strúčiky cesnaku a lyžicu medu. Najúčinnnejšie je, keď to vypijete čo najteplejšie.

* **Ako na bolesť hrdla** - najúčinnnejším receptom je rozhrýzť a zjesť strúčik cesnaku a piť čaj z tymianu. Môžete skúsiť aj klokať slanú vodu či cmúľať korenie klinčeka. Zaberajú i obklady na krk. Stačí ak vyžmýkate plienku namočenú v slanej studenej vode, prekryte ju igelitom a na to položte suchý uterák. Nechajte hrdlo zabalené dve hodiny.

* **Maslový čaj** - bolesť pri prehltaní, pálení a škriabani v krku. Pomôže vám aj tento recept: uvarte 250 ml čierneho čaju, pridajte polievkovú lyžicu medu a polievkovú lyžicu masla. Dobré premiešajte a ihneď vypite.

* **Židovský penicilín proti chrípke (osvedčený)**

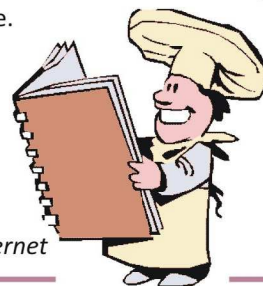
- 0,3 l slepačí vývar horúci, zalejeme ním 1 cibuľu nakrájanú na drobno

- 4 strúčiky cesnaku roztlačené, 10 cm bielej časti póru

- 1 čili papričku, 2 cm koreň zázvoru nastrúhaný

- horúce zjesť a ľahnúť do postele aspoň na 3 hodiny. Môžete opakovať pokiaľ nebudete fit.

Zdroj: internet

Rozhovor s pánom Viliamom Gregom

Tento rozhovor poskytol p. Viliam Grega pre SRDCE školský časopis ZŠ sv. Jána Krstiteľa ešte v júni 2011. V čase tohtoročného adventu, dňa 15. decembra 2012, sa mestom Spišské Vlachy i jeho okolím rozšírila správa o tom, že tento vzácný človek vo veku 73 rokov odišiel na večnosť. So súhlasom redakčnej rady časopisu SRDCE vám tento rozhovor sprostredkujeme aj v občasníku Náš život, aby sme si spoločne pripomenuli človeka, ktorý sa výrazne zapísal do histórie nášho mesta.

Ako ste sa stali umelcom?

Ja som sa k tomu dostal tak, že som raz nanosil z lesa toľko dreva a haluzí, že otec celú zimu nemusel zaobstarávať drevo a za to mi kúpil harmoniku jednoradovú. Učil som sa hrať a otec mi vrazil: „Môj synu, hraj na basu i na primu.“ Mama niekedy kričala: „Už prestaň s tým žgripanom!“ Keď som chodil asi do piateho ročníka, už som hral na heligónke. Vo Vlachoch nebolo harmoniky, ľudia na dolnom konci si posadali okolo Žehrice a volali na mňa: „Vilku, ber harmoniu a pridz nam zahrac.“ Ženy pri tom spievali, a tak to všetko začalo. Spočiatku mi to veľmi nešlo, ale postupne som mal z hrania veľkú radosť. Keď som bol na učňovskej škole, otec mi kúpil trojradovú harmoniku na prvom Spišskom trhu a tú som mal so sebou aj na vojne. Nocovala pod posteľou a niekedy som si pocvičil. Veliteľ mi raz povedal: „Grega, vy budete nacvičovať nové pochodové piesne.“ Na počudovanie sme vyhrali tretie miesto. Tak sa to postupne vyvíjalo a ja som cítil popud venovať sa hudbe ďalej a neťažilo ma to.

Kto je podľa Vás umelcom?

p. Grega: Múdry človek, ten, ktorý ľudí poteší, upevní spoločenstvo a rozdáva ľuďom radosť. K tomu potrebujete ľudí, ale aj organizačné schopnosti. Sám poznám, ako to bolo, keď sme išli stavať máje. Rozdelili sme si úlohy niekto hľadal materiál, niekto pesničky a niekto priestory. Veľmi užitočné pri tom bolo auto, ktorým sme všetkých a všetko mohli povoziť. Táto práca prináša úspech i neúspech, ale celé dielo povstalo skrze mojich pomocníkov, ktorých som mal.

p. Gregová: Niekedy, keď ešte chodil do práce a robil aj v soboty a v nedele, vždy sa vypýtal z práce cez víkend, aby mohol ísť vystupovať. Vedúci mu vtedy povedal: „Tak to môžeš ísť ku komediantom.“

Boli aj Vaši rodičia hudobne nadaní?

Áno, obidvaja mama vedela dobre spievať, otec hral na heligónke a obaja vedeli výborne tancovať. Neprezentovali sa na verejnosti, ale toto umenie pestovali doma.

Kto Vás učil spievať a hrať na hudobnom nástroji?

Bol som samouk. Otec mi ukázal, ako sa hrá na heligónke. Veľa mi pomohol kamarát Jano Čarnogurský a veľa som sa naučil, keď ma zavolala sestra do Bystrian hrať v súbore.

Na akých ďalších nástrojoch viete hrať?

Hráť iba na heligónke. Kedysi som sa učil hrať aj na harmónium pri dp. Akimjakovi. Túžil som si zahráť v kostole a pritom pekne zaspievať. Po polroku som to vzdal. Naučil som sa síce prstoklad, ale dodnes hrám iba podľa sluchu.

Musíte ešte cvičiť?

Áno, aj v takomto veku ešte musím cvičiť. Predstavte si, že nedávno sme boli na súťaži a ja som zabudol melódiu. Vedel som, že mám hrať v tónine d-mol, ale nevedel som si spomenúť na melódiu. Bola to pre mňa nová pesnička, a to som ju predtým doma viac cvičil. Ak mám hrať veci, ktoré som už kedysi nacvičoval, tak tie zahrám aj bez nácvičiek. Keď cvičím, tak preto, aby som potešil ľudí a nie preto, aby som tam robil cirkusy.

Aké hudobné nástroje máte doma?

Husle, basu, heligónku, klavír a elektronický organ. Keď stretneme celá rodina, sme hotová kapela.

Rozhovor s pánom Viliamom Gregom

Koho ste naučili spievať, tancovať a hrať? Komu ste odovzdali tajomstvo hudobného umenia?

Najprv som učil svojich kamarátov a potom aj naše deti. Keď bol syn Vilo v druhej triede, chcel hrať na gitare. Prihlásili sme ho do Krompách, kde bol základ všetkých strunových nástrojov hra na husle. V piatej triede nám napísal do novín, ktoré sme odoberali: „*Nechcem chodiť na hudobnú.*“ Povedali sme mu, aby si rozmyslel, čo chce robiť, lebo keď chce človek hrať futbal, musí chodiť na tréningy, keď chce hrať na hudobnom nástroji, musí cvičiť. Keď som bol za učiteľom v Krompachoch, vysvetlil som mu, že syn už nechce chodiť. Ale keď začal nový školský rok, prešli dva týždne a išli sme za učiteľom zas. Ten mu, našťastie, stále držal miesto. Nakoniec skončil aj druhý cyklus. Po strednej škole začal pracovať na železnici ako sprievodca. Medzitým odišiel na vojnu. V tom istom čase prišli prosiť, že potrebujú učiteľa huslí do umeleckej školy v Krompachoch. Napísal som mu list a keď sa vrátil z vojny, začal učiť. Keďže potreboval vyššie vzdelanie, začal študovať v Žiline popri zamestnaní. Syn Jano sa na base naučil hrať sám a syn Vlado spieval. Všetky deti chodili s nami, keď sme vystupovali začali sme účinkovať v súbore z Bystran, pretože tam bývala moja sestra, ktorá chodila do tohto súboru a nemali žiaden hudobný nástroj. Keď sa ma spýtala, či by som neprišiel, pre mňa to bola voda na mlyn. Ponuku som hneď prijal. S harmonikou som aj tancoval, aj spieval. Istý čas sa k nám pridali aj synovia, ale neskôr sa súbor rozpadol a postupne sa vytvorila naša skupina „Gregovci“. Začali sme sami hrať na svadbách a iných príležitostiach. Ako muzikanti sme dvadsať rokov chodili aj na prehliadky a súťaže v rôznych mestách Slovenska a dostali sme sa aj do zahraničných krajín ako je Nemecko, Maďarsko, Ukrajina a Rusko. Tento rok oslavujeme 28 rokov účinkovania. Dodnes chodievam hrať na dve až tri hodinky. Čo sa týka našich vnúčat, väčšina z nich navštevuje umeleckú školu a hrajú na nejakom hudobnom nástroji.

Odkiaľ máte zásobu pesničiek, s ktorými vystupujete?

Mal som magnetofón, s ktorým som chodil nahrávať do okolitých dedín ako sú Trstáň, Harakovce, Dúbrava, Bystrany či Spišský Hrušov, a tam som sa dostal k pesničkám od výmyslu sveta. Kedysi

chodili po tunajších dedinách Juhoslovanci, ktorí mali pult na bruchu a predávali také píšťalky, hrkálky, cumlíky, hrebene a podobne. Keď prišiel večer, začali spievať pesničky. Ľudia ich so záujmom dlho sledovali a počúvali. O generáciu neskôr nás tieto piesne tance naučili babky Bonková a Olejníková. Samotné pesničky delíme podľa rôznych príležitostí, na ktoré sú určené: **ročné** na Fašiangy, Vianoce, Veľkú noc, na Jána, pri stavaní májov; **obradové** krstiny, svadba; **pracovné** dožinky. Najlepšie bolo zisťovať v jednej dedine. Chodil som k ľuďom. Výhodou bolo, že som mal auto a pýtal som sa: „*Ešte by mi dakto vedel povedať nejaké pesničky?*“ Odpovedali: „*Tak vieš čo, chod' do Hrušova a pýtaj sa na takú a takú tetku a ona ti zaspieva.*“ A tak som zbieral pesničky. Dnes už nevládzem a už ani nemám auto. Keby dnes chcel niekto zbierať staré zvyky, už ani nemá odkiaľ zháňať, už iba od nás.

Nahráli ste pesničky?

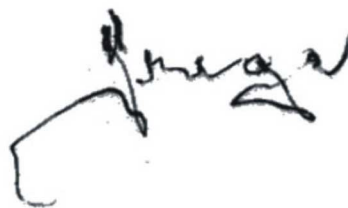
Tie, ktoré som zbieral po dedinách, mám nahraté na páskach. Niekoľkokrát sme nahrávali vysielanie v rádiu a máme nahrávku z vysielania, ale extra nahrávku na CD sme ešte nerobili.

Zaujíma Vás okrem hudby ešte nejaké iné umenie?

Rád robím práce v dome, zveľaďujem okolie domu - pozametám dvor, vyplejem a potom mi žena hovorí: „*Ty dlubáku!*“ Avšak hudba, tanec a spev ostávajú mojím najväčším koníčkom.

Máte nejaké životné motto?

p. Grega: Teší ma, keď nás ľudia volajú. Kým vládzeme a kým žijeme, chceme poslúžiť a potešiť druhých.

Ďakujeme za rozhovor!

SRDCE školský časopis ZŠ sv. Jána Krstiteľa

Spišské Vlachy, šk. rok 2010/11, č. 3

zhováral sa: ThLic. Ľubomír Baloga; foto:

Mgr. Mariana Užáková (sr. Filotea)

JUBILANTI MESTA SPIŠSKÉ VLACHY 2012

„Človek, ktorý zdolal ne jeden mil'ník života sa znovu a znovu pristaví, aby prehodnotil svoj let mladosti, plnosť rokov zrelosti, životnej múdrosti, čo zakotvili v dňoch, v ľud'och, v hodnotách jeho práce i v sebe samom.“

Kvapka času je ako vzácny drahokam na ľudskej dlani. Nikto však nemá času nazvyš, ale v živote sa mnohým veľa krát potvrdilo, že človek nemá hovoriť ...až niekedy, až potom, zajtra, až v dôchodku a nemá sa ani tak chovať... Preto si nič neschovávať na zvláštnu príležitosť, každý deň, ktorý prežijeme, je výnimočným. Hovorí sa, že človek má toľko rokov na koľko sa cíti. Keď je pre človeka všetko ľahké, keď má strach zo všetkého nového, tak je starý bez ohľadu na to, koľko má skutočne rokov. V živote každého človeka prichádzajú okamihy, v ktorých si premieňa svoj doterajší život. Vybaví sa zážitok z detstva, mysl'ou prebieha jedna udalosť za druhou. Koľko času ubehlo v rieke života. Čas života je neúprosný, svojvoľne farbí vlasy na bielo a brázdí vráskami tvár. Jedno však čas nedokázal zmeniť - čistý, úprimný a pozoruhodný vzťah k životu, k svojim blízkym, ktorým jubilanti odovzdávali svoju lásku. Láska a porozumenie a vzájomná úcta im pomáhali prekonať mnohé životné prekážky. Naším oslávencom prajeme mnoho zdravia, elánu a chuti. Nech jeseň ich života je krásna, pokojná a slnečná. Nech je popretkávaná pevným zdravím, silami žiť plnohodnotný život, radosťou a potešením z najbližších. Nech im prinesie veľa presvedčenia, že sa oplatí žiť pre seba samých, ale aj pre svojich blízkych. Nech im slnko šťastia svieti na cestu aj v ďalších rokoch. Dňa 16.11.2012 o 15.00 hod. jubilanti mesta Spišské Vlachy oslávili svoje krásne jubileá v sále Kultúrneho domu. Ich stretnutie im svojim vystúpením spríjemnili žiaci ZŠ Komenského 6 a žiaci ZUŠ v Spišských Vlachoch.

Jubilanti mesta Spišské Vlachy v roku 2012

70 roční:

Mária Dolná
Mária Fecková
Rudolf Ferenčuha

Anna Ondrušová
Anna Pendráková
Anna Petrušová

Anna Gazdurová
Gregová
Ján Hronec
Anna Ilášová
Alžbeta Jánošová
Pavol Korabský
Magdaléna Krestanková
Emília Michliková
Jozef Nalepa

75 roční:

Terézia Aštaryová
Eudmila Čirčová
Jozef Dluhoš
Štefan Dzurilla
Klára Fábryová
Ladislav Fifik
Ján Gajdoš
Katarína Garančová
Mária Hozzová
Anna Ilčinová
Michal Klapáč

80 roční:

Alžbeta Bandžuchová
Mária Borodáčová
Mária Borodáčová
Mária Demikátová
Benjamin Dluhý
Margita Drugáčová
Cecília Dunčková
Magdaléna Fabryová
Jozefína Flaková
Helena Garančová
Ladislav Jendruš
Ján Klapáč
Mária Leščániová
Štefan Leško
Ladislav Palenčár
Helena Smiková
Katarína Trošanová

Cecília Salajová
Katarína Schwarczová
Magdaléna Straková
Viera Surgentová
Dušan Škotko
Ján Vanacký
Ladislav Vilček

Ján Klešč
Mária Komarová
Ladislav Korabský
Štefan Kubovčík
Mária Lenderová
Mária Mertinková
Ladislav Schwarcz
Anna Šimoňaková
Martin Uličný
Michal Uličný
Jozef Witkovský

85 roční:

Františka Džugasová
Ondrej Ilčin
Jozef Lazor
Anna Semanová
Štefan Smik
Ján Uličný

90 roční:

Verona Mižigárová
Ladislav Tkáč

95 roční:

Žofia Smolejová

Terra Incognita

Krajina nespoznaná

Projekt TERRA INCOGNITA

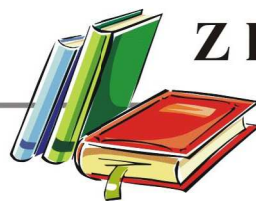
Program Terra Incognita (ďalej len TI) je program Košického samosprávneho kraja na podporu duchovných a kultúrnych hodnôt, rozvoja kultúrneho cestovného ruchu prostredníctvom vytvorenia trvalo udržateľnej ponuky produktov a služieb na troch tematických cestách - Gotickej ceste, Vínnej ceste a Železnej ceste.

Program má za cieľ pritiahnúť návštevníkov turistov, hostí z blízkeho okolia domova či vzdialeného zahraničia, na územie nášho kraja a zážitkovou formou im prezentovať prostredie poskytujúce kvalitné služby. Košický kraj je pre svet, Európu, ale i pre Slovensko mnohokrát Terra Incognita neznáma, či doteraz nespoznaná krajina. Dlhodobým zámerom programu TI je posilnenie regionálneho rozvoja, zlepšenie kvality života obyvateľov v regióne a skvalitnenie služieb kultúrneho cestovného ruchu tak, aby sa región Košického kraja stal krajinou hodnou spoznávania.

Názov projektu je "Skvalitnenie infraštruktúry pre aktívny cestovný ruch v území Poráč-Galmus".

Cieľom projektu je obnova značenia existujúcich trás pre pešiu, lyžiarsku a cykloturistiku, vyznačenie 2 trás pre jazdu na koňoch, vybudovanie náučného chodníka, rekonštrukcia miestnej drevenej novogotickej zvoničky, osadenie 3 prístreškov so strechou pre turistov, ako aj vydanie turistickej mapy s popisom trás a zaujímavostí.

Bližšie informácie nájdete na internetovej stránke: www.terraincognita.sk

Z histórie Mestskej knižnice

„pokračovanie z minulého čísla“

1989 - 17. novembra Nežná revolúcia priniesla politické zmeny - z knižného fondu bola vyradená neaktuálna politická literatúra.

1992 - bol zrušený strediskový systém a knižnica prechádza pod správu Mesta Spišské Vlachy.

1992 - 30. mája odišla z knižnice pracovníčka pani Mária Haniščáková a na polovičný úväzok nastúpila pani Oľília Tomajková. Pracovala do 30.11.1992.

1993 - pri príležitosti 750.výročia prvej písomnej zmienky o meste vychádza, s podporou fondu ProSlovakia, bibliografia „Kto je kto“. Zostavovateľkou bola pani Eva Balogová. V tom istom roku dostala knižnica grant z nadácie Open Society Fund 10 000 Sk na nákup literatúry.

1995 - dostala knižnica grant z tej istej nadácie a z finančných prostriedkov bol zakúpený kopírovací stroj. Primátor p. Ján Chudík zakúpil televízor Color 461 a videoprehrávač Toshiba.

1997 - na nariadenie primátora Ing. Michala Kiššáka sa začala rekonštrukcia priestorov knižnice. K jej uskutočneniu prispeli sponzori Alcupro a. s Sp. Vlachy, Bečarik Sp. Nová Ves, Elmes Dunajská Streda, súkromný podnikateľ Peter Mertinko z firmy Eurodreveník s.r.o. Žehra - Hodkovce.

1999- 26.01. v pekných zrekonštruovaných priestoroch začala knižnica svoju činnosť.

2001- do starobného dôchodku odišla pani Eva Balogová. 1. septembra na jej miesto nastúpila p. Mária Kiššáková.

2002- sa po prvýkrát v priestoroch knižnice mesta uskutočnila literárna súťaž „Hviezdoslavov Kubín“ a súťaž v maľovaní pod názvom „Spišské Vlachy očami detí“ Zaujímavou bola aj beseda so spisovateľom MUDr. Antonom Rakayom.

2003- do starobného dôchodku odišla p. Katarína Gumanová.

2004 - 20.05.2004 zomrela p. Eva Balogová.

2005- z projektu MK SR dostala na nákup literatúry knižnica finančnú hotovosť vo výške 50 000 Sk.

2006- v knižnici pracuje jedna profesionálna knihovníčka. Knižnica bola aj tento rok úspešná v získaní grantu MK SR.

2007- 23. 07. bol bezplatne sprístupnený internet v počte 8 ks, pre používateľov knižnice grant MK SR „Verejný internet“.

2008-01.02. na polovičný úväzok nastúpila p. Júlia Balogová.

2009 - grant MK SR so spolufinancovaním mesta - 966 €

2010 - grant MK SR so spolufinancovaním mesta - 1650 €

2011 - grant MK SR so spolufinancovaním mesta - 1050 €

2012 - grant MK SR so spolufinancovaním mesta - 950 €

Knižnica spolupracuje so všetkými typmi základných škôl, materskou škôlkou, detským domovom, organizuje pre nich rôzne podujatia ako napr. informačnú prípravu, exkurzie, prenesené hodiny literárnej výchovy, rozprávkové dopoludnia, v priestoroch knižnice inštaluje výstavky k podujatiam, k výročiam významných osobností, rozhlasové relácie, besedy so spisovateľmi, organizuje podujatia pre dospelých. Spomeniem niekoľkých spisovateľov, ktorí spestрили podujatia nielen svojou prítomnosťou, ale aj odpoveďami na zvedavé otázky účastníkov ako napr. MUDr. Anton Rakay, Gabriela Futová, Peter Karpinský, Valentín Šefčík, Júlia Čurillová, Jana Pronská, Alžbeta Verešpejová.

Mária Kiššáková, pracovníčka knižnice

DARUJME SI HLINENÝ HRNČEK

Non schoale sed vitae discimus

- Neučíme sa pre školu, ale pre život. (Seneca)

Hlina mala v tradičnej ľudovej kultúre veľmi široké použitie. Najširšie sa však hlina uplatnila pri výrobe riadu. Hrnčiarstvo patrí k najstarším špecializovaným remeslám. Z hlíny sa vyrábali hrnce všetkých druhov: na varenie, na úschovu potravín, krčahy, džbány, čutory na prenos tekutín, misy, taniere, pekáče. No a práve táto skutočnosť motivovala riaditeľku ZŠ na ulici SNP13 Mgr. Janku Korfantovú k tomu, aby priblížila ľudové tradície našim žiakom, a tak sa v našej škole uskutočnil dvojdnový kurz modelovania z hlíny s názvom „**ANNO GALERY**“. V rámci tvorivých dielní sa v Októbri a Novembri 2012 prezentovali manželia Smikovi z Popradu, ktorí nám ukázali krásu a neopakovateľnosť výrobkov z hlíny. Možno si povieť, že na tom nie je nič zaujímavé, no nebolo to celkom tak. V rámci tohto projektu sa do aktivít zapojili všetci učitelia a tiež 20 žiakov tretieho a štvrtého ročníka. Všetci tvorili pod odborným vedením pána Smika. Najprv sa všetci zoznámili s materiálom, s jeho spracovaním a technikou tvorby. Bolo to trochu iné, ako keď sa používa hrnčiarsky kruh. Hlina sa musela správne vymiesť, potom vyvárať na tenký plát no a nakoniec sa s vymýšľali rôzne tvary hrnčekov. Kreativita bola jediným cieľom tejto výtvarnej edukácie. Aj keď dieťa vo svojej blízkosti je obklopené rôznorodým materiálom, samotný materiál ešte nie je tvorivým, omnoho dôležitejšie je, ako ho použije. No a práve toto sa odzrkadlilo v tvorivosti všetkých. Mali ste vidieť s akým elánom sa všetci pustili do práce! Každý chcel vytvoriť ten najkrajší hrnček, ktorý by bol vyjadrením jeho vnútorných pocitov. A tak sa v priebehu dvoch hodín objavili na ploche srdiečka, kvety, čiary, vlnovky a ornamenty. Proste, krása! No a potom mne netrepežlivo čakali, kedy k nám znova zavítajú manželia Smikovi a prinesú hotové vypálené hrnčeky, ktoré sme mali vymaľovať. Dočkali sme sa. Hrnčeky rozkvitli do krásy a chýrili rôznymi farbami. Znova cestovali do Popradu, kde ich v peci vypálili. Čo dodať: Naše hrnčeky sú naozaj krásne a čo viac dajú sa normálne používať na nápoje. To bolo radosti, keď každý z nás držal v ruke svoje vlastné malé dielo.

Ďakujeme za nápad a tešíme sa na ďalšie tvorivé dielne.

Mgr. Marta Lesňáková, ZŠ SNP 13, Sp. Vlachy

Spišské Vlachy v 50. rokoch 20. storočia

Hoci je naše mesto jedným z tých najmenších, môže sa popýšiť bohatou históriou. Tento článok sa zameriava na udalosti a život obyvateľstva Spišských Vlach v 50. rokoch minulého storočia.

V tomto čase bol kronikárom pán Ladislav Olejník, ktorý nám približuje všetko, čo sa v našom meste v tom čase udialo.

Rok **1952** bol 4. rokom tzv. päťročného plánu. V tomto roku sa konalo množstvo podujatí, ako pietna slávnosť výročia úmrtia V. I. Lenina, veľká mierová slávnosť v kultúrnom dome, či oslavy sviatku práce 1. mája. Jarné prípravy a tiež žatva prebehli úspešne a načas. Taktiež v meste prebiehala výstavba. Dôležitou udalosťou bolo založenie ľudového divadelného súboru Mier, ktorý hneď v tomto roku nacvičil a predstavil publiku 3 divadelné hry. Spišské Vlachy v tomto roku nezastihla žiadna živelná pohroma.

Rok **1953** sa niesol v znamení piateho roku Gottwaldovej päťročnice. Práce, či už jarné prípravy alebo žatevné práce, sa plnili dôkladne a načas. Naše mesto oslávilo 90. výročie založenia prvého dobrovoľného hasičského zboru na Slovensku. Ďalšou zaujímavou udalosťou tohto roku je výmena starého platidla. Rok 1953 bol aj rokom úmrtia až dvoch významných osobností vtedajšieho spoločenského života J. V. Stalina a Klementa Gottwalda.

V roku **1954** sa uskutočnila výstavba rodinných domov, čo malo podľa kronikára priaznivý ohlas u obyvateľov nášho mesta. Dôležitou udalosťou tohto roku bola Mierová konferencia v Berlíne. Zišli sa tam predstavitelia Sovietskeho zväzu, Anglicka, Francúzska a Spojených štátov severoamerických. Uskutočnili voľby do národných výborov, neskôr do Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady. Jarné a žatevné práce dopadli úspešnejšie ako v predošlom roku. Vzhľad nášho mesta skrášlili obnovené mestské parky.

Naši obyvatelia v roku **1955** oslávili 10. výročie oslobodenia Spišských Vlach slávnou sovietskou armádou. Pri tejto príležitosti sa konala mohutná oslava za prítomnosti predstaviteľov Národného frontu a obyvateľov mesta. Začala sa druhá päťročnica. Uskutočnila sa aj prvá celoštátna spartakiáda.

V roku **1956** našu obec postihli povodne na rieke Hornád. Deti a ženy boli včas evakuované a príslušníci ČS armády a dobrovoľný hasičský zbor dokázali zabrániť väčším škodám a aj stratám na životoch. Najväčšiu ujmu utrpeli Tatranské pily a sklad, voda vzala množstvo dreva. V tomto roku kronikár zaznamenal aj požiar, ktorý vznikol pravdepodobne pričinením detí, ktoré sa hrali so zápalkami v stodole u Ondreja Klešča na Vajanského ulici. Zhorel senník a dve stodoly. Ďalší požiar vznikol na Štedrý deň. Začala horieť maštal', kde zhorela jedna krava. Našťastie sa podarilo zabrániť ohňu šíriť sa ďalej.

1957 v tomto roku bola pri stanici postavená dnes už neexistujúca tehelná. Najdôležitejšie cesty v meste boli vyasfaltované. Taktiež sa pristúpilo k výstavbe nového mostu, pri ktorej došlo k tragédii. Zahynul otec šiestich detí, pán Jevoš z Beharoviec. Bol zaznamenaný aj požiar, ktorý sa podarilo skoro uhasiť a nerozšíril sa. Ďalšou smutnou udalosťou bolo úmrtie prezidenta Antonína Zápotockého. Za nového prezidenta bol zvolený Antonín Novotný.

Rok **1958** sa niesol v duchu vstupu ďalších malých roľníkov do JRD. Bohužiaľ, občania začali hlásiť výskyt pásavky zemiakovej. Vďaka včasnému zásahu a zberu pásavky neboli škody veľké. Opäť sa vyskytli záplavy a spôsobili značné škody JRD a podnikom Piloimpregna a Kovoslužba. Nebol to však rok negatívnych udalostí, ale objavili sa aj pozitíva, napríklad zakúpenie nových kulís pre divadlo a odohrané predstavenia.

Napokon posledný rok, rok **1959**, bol rokom významného pokroku sovietskej vedy. V tomto roku nastali zmeny vo vedení MNV. Žatva šla hladko a úspešne. JRD však malo značnú stratu spôsobenú povodňami. Kronikár preto kritizuje, že sa práce na regulácii Hornádu ešte nezačali.

Aj tieto zápisy svedčia o tom, ako sa obyvatelia zaslúžili o rozvoj a skrášľovanie nášho malého mesta, hoci to mnohokrát nebolo ľahké. Zato im patrí naša vďaka.

Denisa Rybárová, Spišské Vlachy

Spojená škola internátna Spišské Vlachy

Povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl v Slovenskej republike je učivo „*Ochrana života a zdravia*“, ktoré integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu vlastného zdravia, na pomoc pri zachovaní zdravia iných spoluobčanov a aktívnu účasť na ochrane prírody v mieste pôsobenia. To tiež platí aj v špeciálnych školách, v ktorých súčasťou školského vzdelávacieho programu je aj prierezová téma: ***ochrana života a zdravia***. Poslaním učiva je príprava žiakov v koedukovanej forme na správne činnosti a úkony v prípade vzniku nebezpečnej mimoriadnej situácie. Zvlášť dôležité je, aby v konkrétnom prostredí aj žiaci špeciálnych škôl zvládli aspoň najzákladnejšie vedomosti a zručnosti s dodržaním diferencovaného prístupu k jednotlivým vekovým kategóriám a s prihliadnutím na úroveň ich mentálnych schopností. Na to sa využívajú **účelové cvičenia, ktoré integrujú vedomosti a zručnosti získané počas vyučovania**. Používané metódy rešpektujú bežné didaktické postupy, ale menej používať verbálne a viac názorné metódy, cvičenia a kontroly.

Dňa 19.04.2012 organizovala Metodický deň, ktorého cieľom bolo vhodného využívania nových a netradičných metód práce pri výchove ochrany života a zdravia pod názvom :
Obsahové a organizačné zabezpečenie účelového cvičenia v špeciálnej škole.

Tento cieľ plnili žiaci Spojenej školy internátnej v Spišských Vlachoch 19. apríla 2012, kedy sa konal Metodický deň pre riaditeľov špeciálnych škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Krajského školského úradu v Košiciach, v spolupráci s Výcvikovým strediskom civilnej ochrany v Spišskej Novej Vsi. Metodický deň otvoril prednosta Krajského školského úradu v Košiciach, Mgr. Peter Bačkovský a záver patril ukázkam zásahu záchranných zložiek : Záchranárom oblasť Východ Gelnica a hasičom z Hasičského záchranného zboru Krompachy. Prvú pomoc vykonávali dobrovoľníčky Slovenského Červeného kríža v Spišskej Novej Vsi.

Spojená škola internátna Spišské Vlachy

Prezentácia činnosti dramatického záujmového krúžku v našej škole patrí už k tradíciám. Aj v tomto školskom roku sa usilovnosť a námaha **Mgr. Slávky Jánošíkovej** oplatila a žiaci pod jej vedením s pomocou **Bc. Jany Cmorejovej** pripravili milé divadelné predstavenie plné smiechu a zábavy pod názvom **„Ďuro Truľo“**, s ktorým sa predstavili žiakom našej školy, deťom z materskej školy i žiakom zo ZŠ SNP 13.

Vážení občania, pozývame Vás na

VIANOČNÝ TRH NÁPADOV

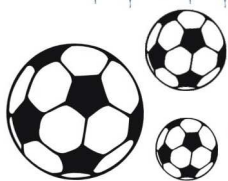
ktorý bude dňa 20. 12. 2012 (vo štvrtok) o 15,00 hod.
na nádvorí Mestského úradu.

Program:

17,00 hod. - Country skupina „Zahuraci“

Na vianočnom trhu môžete ochutnať zabijačkovú polievku, domáce klobásy, varené víno, punč, perníky a iné produkty domácej výroby. Žiaci našich škôl Vám v Galérii mesta ponúknu vlastné výrobky s vianočnou tematikou.

Tešíme sa na Vás

Najmladší futbalisti a ich aktivity v roku 2012

V kalendárnom roku 2012 najmladší futbalisti prípravkári, ale tiež i družstvo dievčat, pôsobili vo futbalových krúžkoch CVČ pri ZŠ Komenského 6. Od 3.9.2012 je to CVČ pod zriaďovateľskou pôsobnosťou mesta. Vo futbalovom krúžku pripraviek športovalo 20-25 žiakov z 1.-5. ročníka. V krúžku dievčat sa futbalu venuje 10-12 dievčat. Popri tréningoch, ktoré sú 2-3 krát v týždni, sme organizovali i futbalové turnaje 1-2 krát mesačne. Turnajové zápasy sú dobrou motiváciou a tiež previerkou futbalových činností, ktoré je najlepšie a najdôležitejšie preveriť v hre, v priamom kontakte so súperom. K 1.12. pripravkári odohrali 17 futbalových turnajov, dievčatá 4. Prečo dievčatá iba štyri? U dievčat je to menej z dôvodu nedostatku súpera. V okolí sa dievčenskému futbalu venujú iba v Spišskej Novej Vsi. Tiež družstvá pripraviek, najmä ročníky 1.-2., trénujú v okolí zriedkavo.

Naši najčastejší súper: Jamník - 5 turnajových zápasov, Levoča - 4, Spišská Nová Ves -2, Krompachy, Harichovce, Mníšek, Spišský Hrušov - 1 turnajový zápas. U dievčat 2 krát Spišská Nová Ves, Spišský Hrhov a Tymbark.

Dobrou previerkou boli stretnutia s družstvami zo Spišskej Novej Vsi a s rovesníkmi z družobného mesta Tymbark. Dievčatá zo Spišskej Novej Vsi sa stali v tomto roku majsterkami Slovenska v minifutbale. Na turnaji v Spišských Vlachoch im najlepšie hráčky chýbali a tak sa družstvu dievčat zo Spišských Vlách v turnajovom dueli podarilo zvíťaziť. Vrcholom tohtoročnej sezóny bol medzinárodný turnaj pripravkárov a družstiev dievčat o pohár primátora mesta Spišské Vlachy dňa 20.10.2012. Chlapci i dievčatá súťažili v dvoch kategóriách, pripravkári ročníky 2.-3., a 4.-5. Dievčatá boli rozdelené podľa veku na družstvá A, B to znamená mladšie a staršie. V kategóriách mladších chlapcov i dievčat boli úspešní hostia z Tymbarku, u starších zvíťazili futbalové tímy zo Spišských Vlách. Už teraz sa tešíme na stretnutie v Poľsku. Všetky stretnutia sprevádzala radosť z futbalovej hry, z pohybu a streleného gólu.

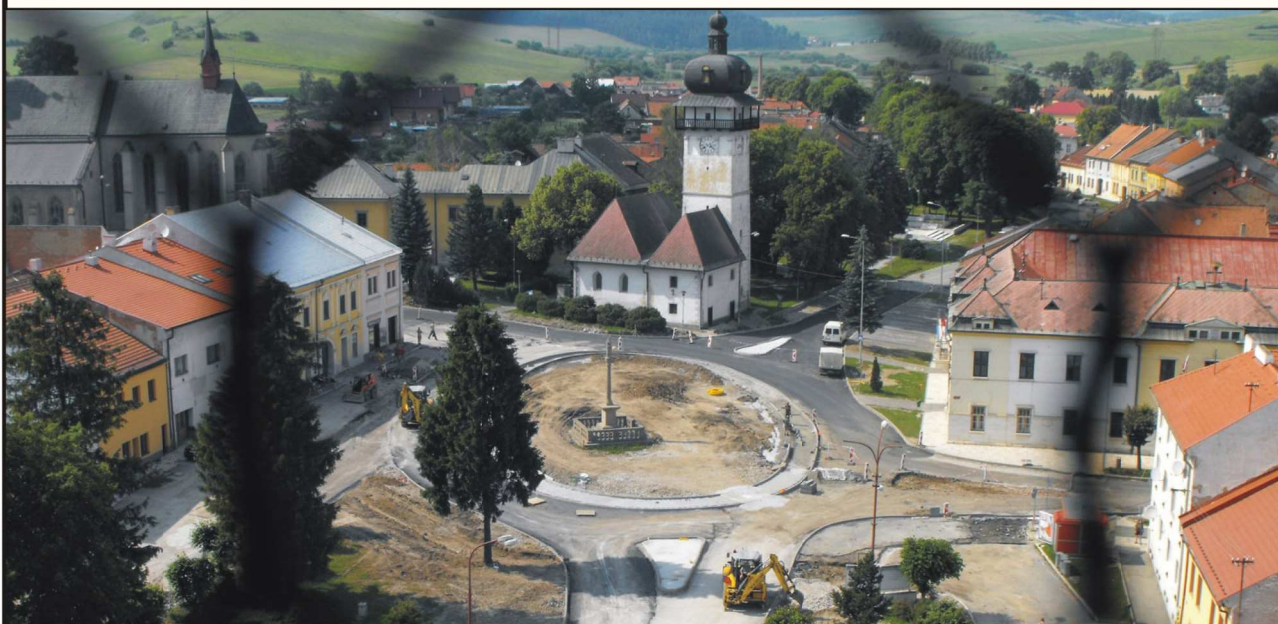
V priebehu roka sa najčastejšie z víťazstiev tešili najmladší a to ročníky 1.-3. (až 13 krát). Najlepší strelci sú D. Kočíš a J. Pavlik. V družstve starších, ročníky 4.-5. najlepšimi strelcami sú Ľ. Garančovský a E. Gončár. V družstve dievčat najlepšia strelkyňa je S. Gáborová.

Tréner Ing. E. Pavlik

Na foto sú družstvá dievčat a prípravkárov po stretnutí s futbalistami z Tymbarku.

Rekonštrukcia kruhovej križovatky v meste Spišské Vlachy

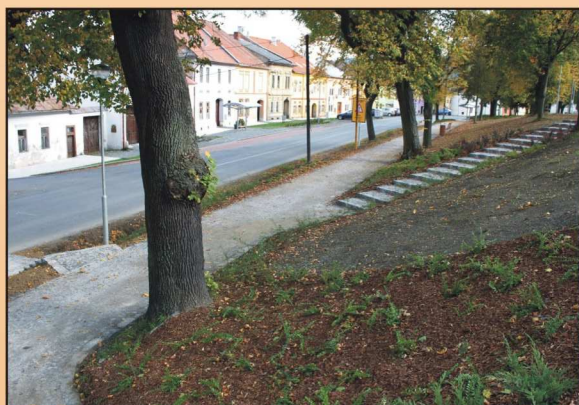

Regenerácia okolia kruhovej križovatky

ulica Kostolná

ulica Požiarnická

Vianočné recepty

Sviatočná kapustnica

Suroviny:

300 g bravčového mäsa, 500 g údeného mäsa, 1 kg kyslej kapusty, 120 g cibule, mleté čierne korenie, celé čierne korenie, rascu, bobkový list, 2 lyžice pokrájanej údenej slaniny, hrst' (vopred namočených) sušených húb, 150 g domácej údenej klobásy, mletú červenú papriku, majorán, 3 strúčiky cesnaku.

Postup:

Údené a bravčové mäso uvaríme vo vode takmer domäkka. Pridáme kyslú kapustu, nadrobno pokrájanú cibuľu, rascu, bobkový list, celé čierne korenie, pokrájané huby a uvaríme domäkka. Pred dokončením pridáme klobásu, slaninu a varíme ešte asi 10 min. Potom mäso a klobásu pokrájame na menšie kocky, vložíme do polievky a za stáleho varenia ešte dochutíme sladkou červenou paprikou, mletým čiernym korením a prelisovaným cesnakom. Tesne pred dokončením pridáme majorán.

Podávame s kyslou smotanou.

Kapustnica so šošovicou, hubami a klobásou

Suroviny:

100 g šošovice, 10 g sušených húb, 40 g údenej slaniny, 150 g údenej klobásy, 250 g kyslej kapusty, mletá rasca, bobkový list, 1 menšia cibuľa, 30 g hladkej múky, mletá červená paprika, mleté čierne korenie, soľ.

Postup:

Vopred namočenú šošovicu a sušené huby uvaríme spolu s rascou a bobkovým listom takmer domäkka. Pridáme nakrájanú kyslú kapustu a dovaríme. Údenú slaninu nakrájame na malé kocky, rozškvaríme, pridáme nadrobno nasekanú cibuľu, speníme, zaprášime múkou a opražíme. Odstavíme, primiešame mletú červenú papriku a vlejeme do polievky. Nakoniec osolíme, okoreníme, pridáme klobásu a povaríme ešte 15 až 20 minút.

Vianočné ľadové kocky

Suroviny:

Potrebujeme: hrubú múku na vysypanie a tuk na vymastenie plechu.

Na cesto: 1 dcl vody, 200 g hrubej múky, 4 vajcia, 300 g práškového cukru, 100 g mletých vlašských orechov, 1 prášok do pečiva.

Na plnku: 6 dcl mlieka, 250 g masla, 100 g mletých vlašských orechov, 6 PL hrubej múky, 240 g práškového cukru.

Na polevu: 50 g tuku, 100 g čokolády.

Postup:

Cesto: Žltky vyšľaháme s cukrom a vodou, pridáme múku, prášok do pečiva a orechy. Zvlášť vyšľaháme dotuha bielka a vmiešame k pripravenej zmesi. Plech vymastíme, vysypeme múkou, nalejeme cesto, rúru vyhrejeme na 180° C a pečieme asi 20 min.

Plnka: z mlieka, múky uvaríme hustejšiu kašu a necháme za občasného miešania vychladnúť. Cukor s maslom vyšľaháme, pridáme orechy a zašľaháme aj vychladnutú kašu. Hotovú plnku natrieme na vychladnuté cesto.

Poleva: čokoládu rozpustíme s tukom, teplú nalejeme na koláč a necháme stuhnúť.

Náš život

70012 SNP

Vydáva Mesto Spišské Vlachy: EV 2644/08

Redakčná rada: Ľubomír Fifik, Mgr. Marta Tomašková, Mgr. Valéria Bašistová

Príspevky môžete posilať na adresu MsÚ SNP 34 alebo na mailovú adresu: msuspv@spisskevlachy.sk.

Adresa redakcie: Mestský úrad, ul. SNP č. 34, 053 61 Spišské Vlachy

Autor titulnej fotky: Ing. Matúš Tatarko

Grafická úprava: Branislav Párnický

Redakčná rada nezodpovedá za obsah článkov dopisovateľov.

Uverejníme aj reklamy miestnych podnikateľov a inzerciu.